

Osobitná správa

Dobré životné podmienky zvierat v EÚ: uzavretie medzery medzi ambicióznymi cieľmi a vykonávaním v skutočnosti

(podľa článku 287 ods. 4 druhého pododseku ZFEÚ)

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

AUDÍTORSKÝ TÍM

V osobitných správach EDA sa predkladajú výsledky jeho auditov, ktoré sa týkajú politik a programov EÚ alebo tém riadenia súvisiacich s konkrétnymi rozpočtovými oblasťami. EDA vyberá a navrhuje tieto audítorské úlohy tak, aby mali maximálny dosah, pričom sa zohľadňujú riziká pre výkonnosť či zhodu, výška súvisiacich príjmov alebo výdavkov, budúci vývoj a politický a verejný záujem.

Tento audit výkonnosti uskutočnila audítorská komora I – Udržateľné využívanie prírodných zdrojov, ktorej predsedá člen Dvora audítorov Nikolaos Milionis. Audit viedol člen EDA Janusz Wojciechowski a podporu mu poskytla vedúca kabinetu Kinga Wiśniewska-Danek a ataše kabinetu Katarzyna Radecka-Moroz, hlavný manažér Colm Friel, vedúca úlohy Diana Voinea, zástupcovia vedúceho úlohy Paulo Oliveira a Lucia Roşca, audítori Xavier Demarche, Małgorzata Frydel, Michela Lanzutti, Joachim Otto a Maciej Szymura. Fiona Urquhart poskytla jazykovú podporu.

Zľava doprava: Xavier Demarche, Kinga Wiśniewska-Danek, Joachim Otto, Janusz Wojciechowski, Colm Friel, Diana Voinea, Lucia Roşca.

OBSAH

	Body
Glosár a skratky	
Zhrnutie	I – IX
Úvod	1 – 19
Rozsah auditu a audítorský prístup	20 – 27
Pripomienky	28 – 95
Komisia dokončila druhú stratégiu EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ale neposúdila jej vplyv	28 – 33
Komisia a členské štáty vykázali výrazný pokrok v uplatňovaní noriem EÚ	34 – 40
Členským štátom trvalo riešenie niektorých odporúčaní dlho a niektoré záležitosti sú stále nevysporiadané	41 – 46
Riadenie systémov úradných kontroly členských štátov vo všeobecnosti zabezpečuje jednotnosť, vyskytujú sa však určité nedostatky v systémoch kontroly a auditu	47 – 63
Členské štáty využívajú v obmedzenej miere nástroje spoločnej poľnohospodárskej politiky na riešenie cieľov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat	64 – 95
Obmedzená výmena výsledkov medzi úradnými kontrolami a kontrolami krížového plnenia v členských štátoch a nedostatky v uplatňovaní sankcií	65 – 76
Rozvoj vidieka: málo stimulov na zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat a nákladová účinnosť nie je zaručená	77 – 95
Záver a odporúčania	96 – 104
Príloha I – Prehľad opatrení plánovaných v stratégii EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2012 – 2015	
Príloha II – Prehľad informácií začlenených do kontrolných správ z poľnohospodárskych podnikov, ktoré predložili kontrolované členské štáty Komisii	
Príloha III – Kontroly členských štátov a údaje o usmrcovaní zvierat bez omráčenia	

Príloha IV – Kontroly krížového plnenia v kontrolovaných členských štátoch

Odpovede Komisie

GLOSÁR A SKRATKY

Brojlery:	Kurčatá chované na produkciu mäsa
EFSA:	Európsky úrad pre bezpečnosť potravín — agentúra Európskej únie, ktorá poskytuje nezávislé vedecké poradenstvo a oznamuje existujúce a vznikajúce riziká súvisiace s potravinovým reťazcom
GR AGRI:	Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka
GR SANTE:	Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre zdravie a bezpečnosť potravín
Kontroly krížového plnenia:	Kontroly zamerané na overenie dodržiavania povinností týkajúcich sa krížového plnenia v súlade s nariadeniami (EÚ) č. 1306/2013, 809/2014 a 640/2014.
Kupírovanie chvostov ošípaných:	Postup odrezania chvostov ošípaných s cieľom obmedziť ohryzovanie chvostov.
OIE:	Svetová organizácia pre zdravie zvierat (Office International des Épizooties) – medzivládna organizácia so 181 členskými krajinami. Vypracúva medzinárodne uznávané normy v oblasti zdravia a dobrých životných podmienok zvierat.
PRV:	Program rozvoja vidieka
SMR:	Povinné požiadavky týkajúce sa hospodárenia — sú súčasťou krížového plnenia a sú stanovené v niekoľkých smerniciach a nariadeniach Európskej únie. Týkajú sa verejného zdravia, zdravia zvierat a rastlín, identifikácie a registrácie zvierat, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat.
SPP:	Spoločná poľnohospodárska politika
SSMH:	Spoločný systém monitorovania a hodnotenia opatrení v oblasti rozvoja vidieka EÚ
TRACES:	Obchodný kontrolný a expertný systém (z angl. <i>Trade Control and Expert System</i>) — viacjazyčný online riadiaci nástroj Komisie pre všetky hygienické požiadavky týkajúce sa obchodovania a dovozu zvierat, spermií a embryí, potravín, krmív a rastlín v rámci EÚ.
Úradné kontroly:	Tento pojem sa používa v celej správe ako odkaz na kontroly a inšpekcie vykonávané na úrovni členských štátov (napr.

veterinárnymi službami) na overenie správneho uplatňovania pravidiel Európskej únie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v súlade s nariadením (ES) č. 882/2004.

ZHRNUTIE

I. EÚ má jedny z najprísnejších noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat vo svete, ktoré zahŕňajú všeobecné požiadavky týkajúce sa chovu, prepravy a usmrcovania hospodárskych zvierat a konkrétne požiadavky pre určité druhy. Spoločná poľnohospodárska politika (SPP) poskytuje príležitosť prispieť k povedomiu poľnohospodárov o ich právnych záväzkoch (prostredníctvom krížového plnenia, ktorým sa prepájajú ich platby z SPP s plnením minimálnych požiadaviek) a dať poľnohospodárom podnet dodržiavať prísnejšie normy (prostredníctvom finančnej podpory udelenej v rámci politiky rozvoja vidieka).

II. Občania EÚ sa čoraz viac zaujímajú o vplyv poľnohospodárstva na životné podmienky zvierat a súvisiaci vplyv na verejné zdravie a zdravie zvierat. Komisia vypracovala strategické dokumenty, aby poskytla rámec pre svoje činnosti v tejto oblasti. Posledná stratégia EÚ sa týkala obdobia 2012 až 2015.

III. V rámci auditu sa preskúmali dobré životné podmienky hospodárskych zvierat a celkové vykonávanie poslednej stratégie EÚ so zameraním na jej dva kľúčové ciele: dosiahnuť dodržiavanie minimálnych noriem a optimalizovať synergie s SPP. Dospeli sme k záveru, že činnosti EÚ na zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat boli v niektorých oblastiach úspešné, stále sa však vyskytujú nedostatky v dodržiavaní minimálnych noriem, existuje priestor na zlepšenie kontrol krížového plnenia a finančné zdroje SPP by sa mohli využívať lepšie na presadzovanie prísnejších noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

IV. Zistenia z nášho auditu ukázali, že Komisia využila na dosiahnutie dodržiavania noriem v členských štátoch usmernenia aj presadzovanie práva. Jej činnosti boli úspešné v dôležitých oblastiach, a to najmä pokiaľ ide o skupinové ustajnenie prasných ošípaných a zákaz používania neprispôsobených klietok, ktoré nosniciam neumožňujú ich prirodzené správanie. Komisia a členské štáty pracovali na usmerneniach na uľahčenie porozumenia a jednotného uplatňovania legislatívnych požiadaviek a šírili ich vo veľkom rozsahu. Členské štáty, ktoré sme navštívili, vo všeobecnosti prijali opatrenia na riešenie odporúčaní z auditov Komisie.

V. Stále však pretrvávali nedostatky v niektorých oblastiach týkajúcich sa dobrých životných podmienok v poľnohospodárskych podnikoch (konkrétne rutinné kupírovanie chvostov ošípaných), počas prepravy (dodržiavanie pravidiel prepravy na dlhé vzdialenosti a prepravy

nespôsobilých zvierat) a usmrcovania zvierat (uplatňovanie výnimky z usmrcovania zvierat bez omráčenia a neprimerané postupy omračovania).

Kontrolovaným členským štátom trvalo dlho vyriešiť niektoré z odporúčaní Komisie v nadväznosti na jej audity.

VI. Systémy úradných kontrol členských štátov sú kľúčovým faktorom na zabezpečenie náležitého presadzovania noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Zistili sme dobré postupy v tejto oblasti, najmä pokiaľ ide o jednotnosť úradných kontrol, ale aj potrebu zamerať sa na oblasti a hospodárske subjekty s vyšším rizikom nedodržiavania pravidiel. Okrem toho by členské štáty mohli lepšie využívať informácie získané z vnútorných auditov a sťažností na zlepšenie ich riadenia politiky dobrých životných podmienok zvierat.

VII. Členské štáty vo všeobecnosti zaviedli primerané opatrenia pre kontroly krížového plnenia týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat. Existuje však priestor na zlepšenie koordinácie s úradnými kontrolami dobrých životných podmienok zvierat. Navyše sa vyskytli prípady, keď sankcie stanovené platobnými agentúrami v rámci krížového plnenia neboli proporcionálne k závažnosti nezrovnalostí.

VIII. Cieľ presadzovať dobré životné podmienky zvierat je prioritou politiky rozvoja vidieka v období 2014 – 2020 a v kontrolovaných členských štátoch sme zistili dobré príklady opatrení prospešných pre zvieratá. Opatrenie „Dobré životné podmienky zvierat“ sa však nevyužívalo vo veľkom rozsahu. Vyskytli sa určité nedostatky v nákladovej účinnosti tohto opatrenia a členské štáty zriedka využili príležitosť podporiť dobré životné podmienky zvierat prostredníctvom iných opatrení v oblasti rozvoja vidieka.

IX. Komisii predkladáme odporúčania, ktorých cieľom je zlepšiť riadenie politiky dobrých životných podmienok zvierat. Naše odporúčania sa týkajú strategického rámca pre dobré životné podmienky zvierat, účinnejšieho presadzovania práva a usmernení na dosiahnutie súladu, opatrení na posilnenie prepojenia medzi systémom krížového plnenia a dobrými životnými podmienkami zvierat a opatrení na zlepšenie dosahovania cieľov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat prostredníctvom politiky rozvoja vidieka.

ÚVOD

Dobré životné podmienky zvierat: definícia a dôležitosť v EÚ

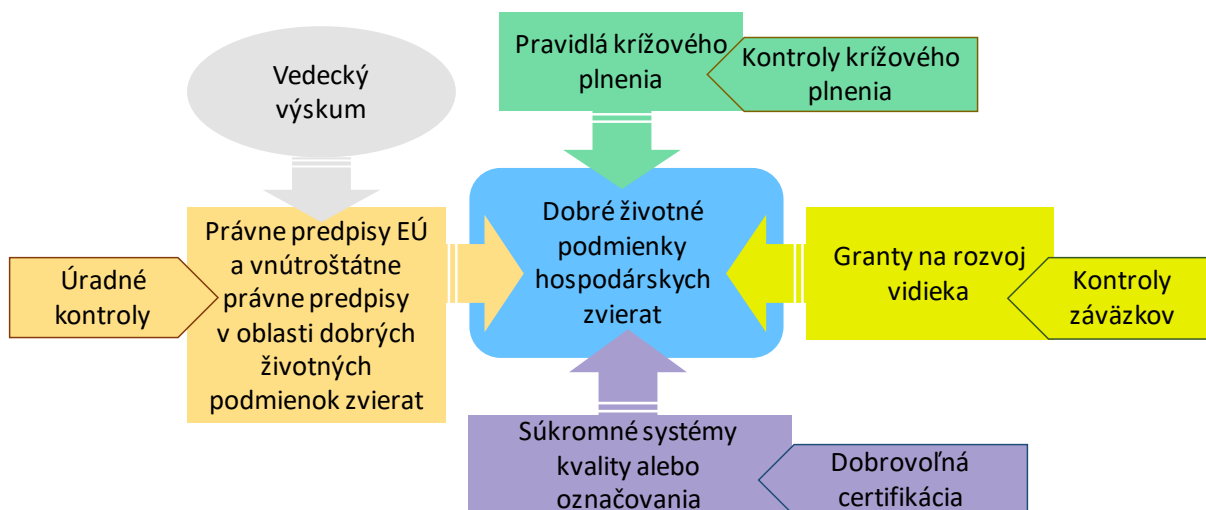
1. Svetová organizácia pre zdravie zvierat (OIE) poskytla v roku 2008 nasledujúcu definíciu dobrých životných podmienok zvierat: „Zviera žije v dobrých podmienkach, ak je zdravé, má pohodlie, dobrú výživu, je v bezpečí, môže sa správať prirodzene a netrpí nepríjemnými stavmi ako je bolesť, strach a úzkosť.“ Koncept dobrých životných podmienok zvierat je zakotvený v článku 13 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), v ktorej sa zvieratá uznávajú ako cítiace bytosti.
2. V štúdii Európskeho parlamentu¹ sa odhaduje, že v EÚ je približne 4,5 miliardy kurčiat, nosníc a moriek a približne 330 miliónov kusov hovädzieho dobytku, prasiat, kôz a oviec. Na základe informácií od organizácie na ochranu zvierat je každoročne usmrtených asi 0,25 milióna koní na mäso².
3. V posledných rokoch vedomosti o dobrých životných podmienkach zvierat rapídne rastú a sú predmetom značnej pozornosti médií. Európsky parlament prijal dve uznesenia (v roku 2010 a 2015) o politike EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat³. Opatrenia v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v EÚ vychádzajú zo štyroch hlavných zdrojov, pričom každý z nich má svoje vlastné mechanizmy kontroly (pozri ilustráciu 1).

¹ Tematická sekcia Európskeho parlamentu pre práva občanov a ústavné veci „[Dobré životné podmienky zvierat v Európskej únii](#)“, Brusel, 2017.

² Humane Society International, „[Fakty a čísla o obchode s konským mäsom v EÚ](#)“, 2014.

³ Uznesenie Európskeho parlamentu z 5. mája 2010 o hodnotení akčného plánu na ochranu a dobré životné podmienky zvierat na roky 2006 – 2010 ([2009/2202\(INI\)](#)) a uznesenie Európskeho parlamentu z 26. novembra 2015 o novej stratégii v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2016 – 2020 ([2015/2957\(RSP\)](#)).

Ilustrácia 1 – Opatrenia v EÚ s vplyvom na dobré životné podmienky zvierat

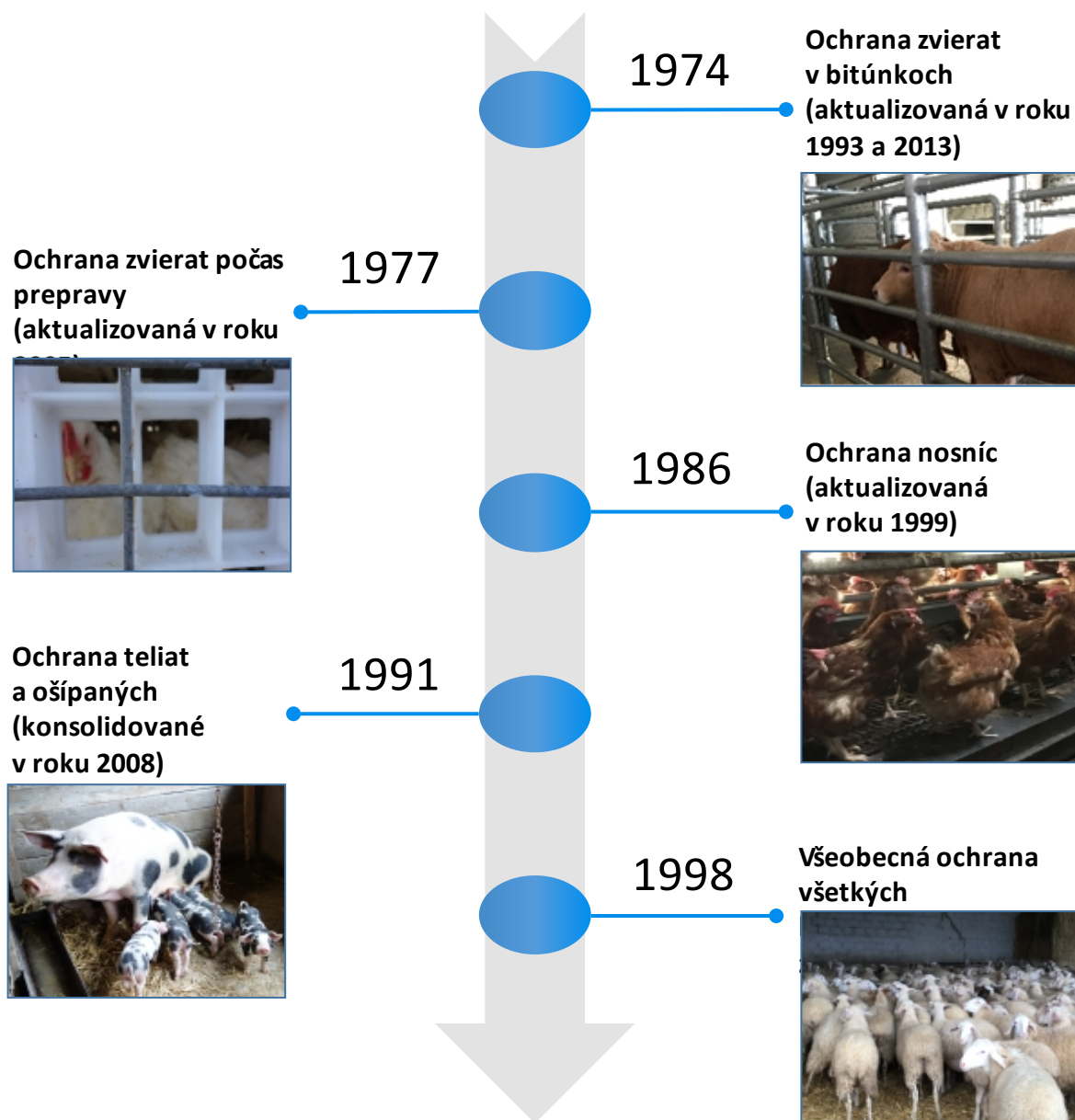

Zdroj: EDA.

4. Cieľom právnych predpisov EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat je zlepšiť kvalitu života zvierat a súčasne splniť očakávania občanov a požiadavky trhu stanovením minimálnych noriem. Vo všeobecnosti sa uznáva, že EÚ má jedny z najprísnejších noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat vo svete⁴. Väčšina týchto noriem sa týka hospodárskych zvierat (v poľnohospodárskych podnikoch, počas prepravy a na bitúnkoch), ale právne predpisy zahŕňajú aj voľne žijúcu zver, laboratórne zvieratá a spoločenské zvieratá. Ako je uvedené na **ilustrácii 2**, prvý právny predpis EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat bol zavedený pred 40 rokmi a bol niekoľkokrát aktualizovaný. Členské štáty môžu prijať prísnejšie pravidlá, ak sú kompatibilné s právnymi predpismi EÚ. Napríklad 13 členských štátov prijalo dodatočné vnútroštátne opatrenia týkajúce sa usmrčovania zvierat.

⁴ Medzi štúdie o tejto téme patria: FAO, „[Preskúmanie právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok hovädzieho dobytku, ošípaných a hydiny](#)“, Rím, 2014; EconWelfare project, FiBL, „[Preskúmanie noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a iniciatív vo vybraných krajinách EÚ a v tretích krajinách](#)“, Švajčiarsko, 2010; Výbor Európskeho parlamentu pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, „[Komparatívna analýza noriem EÚ v oblasti bezpečnosti potravín, životného prostredia, dobrých životných podmienok zvierat a neobchodných záujmov s niektorými vybranými krajinami](#)“, Brusel, 2012.

Ilustrácia 2 – Kľúčové právne predpisy EÚ týkajúce sa dobrých životných podmienok hospodárskych zvierat

Zdroj: EDA.

5. Členské štáty zodpovedajú za uplatňovanie pravidiel EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na vnútroštátnej úrovni, vrátane úradných kontrol⁵, zatiaľ čo Európska

⁵ Vykonávané v súlade s [nariadením Európskeho parlamentu a Rady \(ES\) č. 882/2004](#) z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti

komisia (GR SANTE) zodpovedá za zabezpečenie náležitého vykonávania právnych predpisov EÚ členskými štátmi. Európsky úrad pre bezpečnosť potravín zodpovedá za poskytovanie relevantného vedeckého poradenstva Komisii. Členské štáty každoročne predkladajú Komisii správu o výsledkoch ich kontrol dobrých životných podmienok zvierat v poľnohospodárskych podnikoch a počas prepravy. Komisia môže prijať právne kroky proti členským štátom, ktoré správne netransponujú a nevykonávajú právne predpisy EÚ.

Dobré životné podmienky zvierat a spoločná poľnohospodárska politika

6. Spoločná poľnohospodárska politika (SPP) prispieva k cieľom v oblasti dobrých životných podmienok zvierat prostredníctvom krížového plnenia (ktorým sa prepája väčšina platieb z SPP poľnohospodárom s dodržiavaním minimálnych požiadaviek) a financovaním činností a projektov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat (pozri ilustráciu 3).

o zvieratá (Ú. v. EÚ L 165, 30.4.2004, s. 1). V právnych predpisoch sa nepožaduje minimálna miera kontrol pre kontroly dobrých životných podmienok zvierat.

Ilustrácia 3 – Nástroje SPP a prepojenie s právnymi predpismi v oblasti dobrých životných podmienok zvierat

Zdroj: EDA.

7. Krížové plnenie je mechanizmus, prostredníctvom ktorého sa väčšina priamych platieb z SPP⁶ (približne 46 mld. EUR v roku 2016)⁷ prepája s radom pravidiel v oblasti životného prostredia, udržiavania poľnohospodárskej pôdy v dobrom poľnohospodárskom stave,

⁶ Priame platby podľa [nariadenia Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 1307/2013](#) zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá priamych platieb pre poľnohospodárov na základe režimov podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 608); platby na reštrukturalizáciu a konverziu vinogradov a zelený zber podľa [nariadenia Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 1308/2013](#) zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671) a platby na plochu a platby na dobré životné podmienky zvierat v rámci rozvoja vidieka podľa [nariadenia Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 1305/2013](#) zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 487).

⁷ GR AGRI, [Výročná správa o činnosti](#) za rok 2016.

dobrých životných podmienok zvierat, zdravia zvierat a rastlín. Nevzťahuje sa na malých poľnohospodárov⁸, ktorí predstavujú asi 40 % celkového počtu poľnohospodárov v EÚ⁹. Poľnohospodárom, ktorí nedodržiavajú tieto normy a požiadavky, môžu byť ich platby z SPP znížené o 1 % až 5 % alebo viac, ak ich nedodržiavajú zámerne. Vo výnimočných prípadoch môžu orgány vylúčiť poľnohospodárov zo systémov pomoci.

8. Systém krížového plnenia nezahŕňa všetky legislatívne požiadavky na dobré životné podmienky zvierat: zahŕňa ustanovenia na ochranu teliat a ošípaných a ďalšie ustanovenia stanovujúce všeobecné požiadavky pre všetky hospodárske zvieratá¹⁰.

9. Chovatelia hospodárskych zvierat v odvetviach, ktoré zvyčajne nedostávajú príslušné platby z SPP (väčšina chovov hydiny v EÚ a mnoho chovov ošípaných v niektorých členských štátoch), sú zo zásady vyňatí z tohto systému sankcií. Na úrovni EÚ¹¹ sa všeobecné požiadavky krížového plnenia týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat týkajú približne 55 % všetkých poľnohospodárskych podnikov s chovom hospodárskych zvierat v EÚ, zatiaľ čo konkrétne požiadavky smernice na ochranu ošípaných sa týkajú asi 65 % chovov ošípaných.

10. Členské štáty vykonávajú kontroly na mieste s cieľom overiť, či poľnohospodári dodržiavajú požiadavky krížového plnenia. Tieto kontroly sa musia vzťahovať najmenej

⁸ Odôvodnenie 57 a článok 92 [nariadenia Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 1306/2013](#) zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky (Ú. v. L 347, 20.12.2013, s. 549). Malí poľnohospodári však nie sú vyňatí z dodržiavania platných právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a podliehajú úradným kontrolám na overenie dodržiavania týchto právnych predpisov.

⁹ [SWD\(2016\) 218 final](#) z 22.6.2016, „Preskúmanie ekologizačných opatrení po roku ich uplatňovania“.

¹⁰ Ako je vymedzené v prílohe II k [nariadeniu \(EÚ\) č. 1306/2013](#).

¹¹ *Zdroje:* kontrolné štatistiky krížového plnenia za rok 2016 za súbor podliehajúci krížovému plneniu; údaje Eurostatu za rok 2013 o celkovom počte poľnohospodárskych podnikov s chovom hospodárskych zvierat a celkovom počte chovov ošípaných. Pokrytie chovov ošípaných sa značne líši v jednotlivých členských štátoch, pohybuje sa od 7 % chovov ošípaných na Slovensku až po takmer 100 % chovov ošípaných v Belgicku, Nemecku a Luxembursku. Neexistujú [údaje Eurostatu](#) o počte poľnohospodárskych podnikov s chovom teliat.

na 1 % príjemcov z SPP. Komisia (GR AGRI) vykonáva audity s cieľom overiť, či členské štáty majú primerané systémy kontroly krížového plnenia.

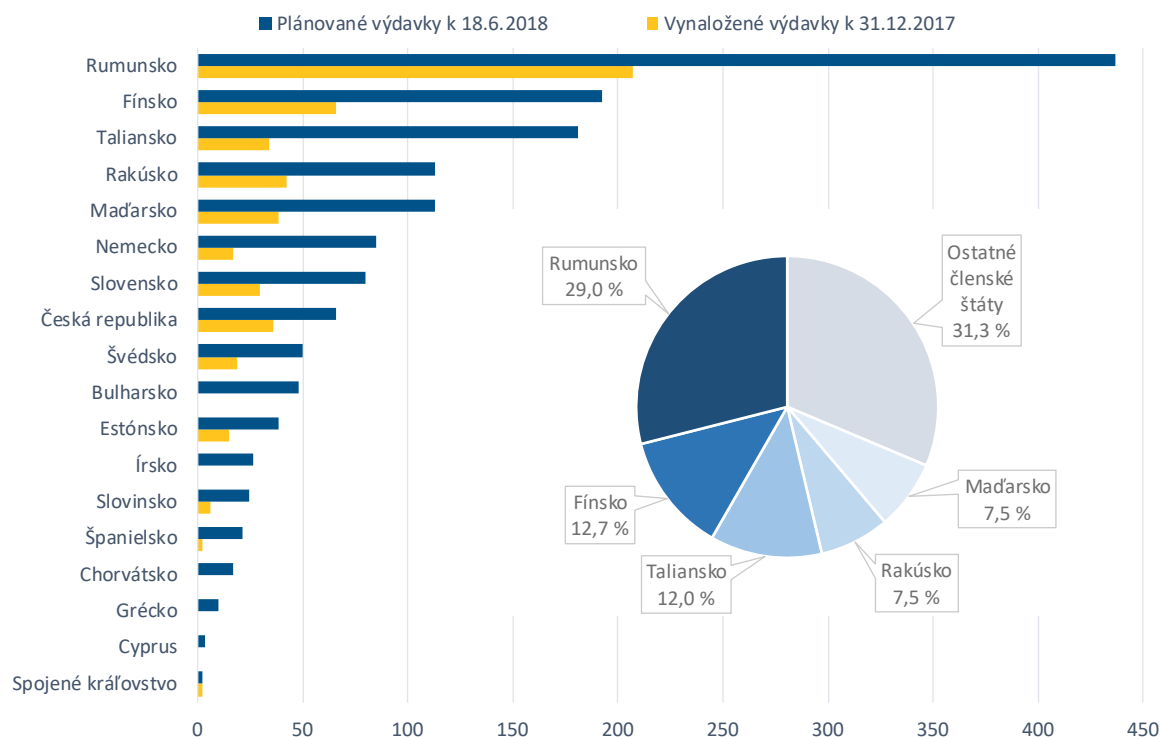
11. Politika rozvoja vidieka môže tiež riešiť ciele dobrých životných podmienok zvierat, napríklad prostredníctvom školení alebo poskytovaním finančných kompenzácií poľnohospodárom, ktorí uplatňujú prísnejšie normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ako sú normy požadované EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi, alebo ako je zvyčajná prax. Členské štáty rozhodujú, ktoré opatrenia sa aktivujú, podľa ich potrieb. Komisia (GR AGRI) schvaľuje programy rozvoja vidieka členských štátov. Na základe schválených programov členské štáty následne vyberajú príjemcov, ktorí budú financovaní.

12. Najväčším priamym zdrojom financovania činností v oblasti dobrých životných podmienok zvierat zo strany EÚ je opatrenie rozvoja vidieka „platby na dobré životné podmienky zvierat“ (opatrenie 14), z ktorého sa poskytuje podpora na prísne normy pri chove hospodárskych zvierat, ktoré idú nad rámec povinných noriem¹². V období 2014 – 2020 vyčlenilo 18 členských štátov 1,5 mld. EUR na toto opatrenie (1,5 % celkovo plánovaných výdavkov na všetky opatrenia)¹³. Na *ilustrácii 4* sú znázornené plánované a skutočné výdavky na toto opatrenie v programovom období 2014 – 2020. Tieto finančné prostriedky sú doplnené o vnútroštátne výdavky, vďaka čomu celkový rozpočet na toto opatrenie dosahuje takmer 2,5 mld. EUR.

¹² Článok 33 [nariadenia \(EÚ\) č. 1305/2013](#).

¹³ V predchádzajúcom programovom období (2007 – 2013) vynaložilo 15 členských štátov 1 mld. EUR na opatrenie týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat.

Ilustrácia 4 – Výdavky EÚ v rámci rozvoja vidieka na opatrenie 14 „Dobré životné podmienky zvierat“ v programovom období 2014 – 2020 (mil. EUR)

Zdroj: EDA na základe informácií GR AGRI.

Dobré životné podmienky zvierat a ekonomické záujmy

13. Živočíšna výroba v EÚ predstavuje 45 % jej celkovej poľnohospodárskej činnosti.

Každoročne generuje 168 mld. EUR a zabezpečuje 4 milióny pracovných miest¹⁴. Prepojené odvetvia (spracovanie mlieka a mäsa, krmivá pre hospodárske zvieratá) majú ročný obrat približne 400 mld. EUR. Jednotné uplatňovanie noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat má vplyv na rovnaké podmienky v týchto odvetviach.

14. Uplatňovaním niektorých noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat (napríklad zabezpečenie minimálneho priestoru pre teľatá) vznikajú hospodárskym

¹⁴ Pracovná skupina pre zvieratá „Prečo je európska živočíšna výroba dnes dôležitá? Fakty a čísla“, 2017.

subjektom náklady. V roku 2010 GR SANTE odhadlo¹⁵ tieto náklady na 2 % produkcie poľnohospodárskeho podniku, ale dospelo aj k záveru, že prínosom prísnejších noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat sú zvýšená produktivita, kvalita výrobkov a imidž podniku.

15. Podľa Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA)¹⁶ je bezpečnosť potravín nepriamo ovplyvnená dobrými životnými podmienkami zvierat z dôvodu úzkeho prepojenia medzi dobrými životnými podmienkami zvierat, zdravím zvierat a chorobami prenášanými potravinami. Zlé životné podmienky môžu viesť k zvýšenej náchylnosti na ochorenia a vyššej úmrtnosti. Ak existuje riziko pre verejné zdravie, kontrolóri bezpečnosti potravín neschvália mäso na ľudskú spotrebu, čo vedie k finančným stratám pre výrobcov a spracovateľov.

16. Existujú rozsiahle dôkazy¹⁷ o tom, že kvalitu mäsa ovplyvňujú dobré životné podmienky zvierat. Dobré zaobchádzanie v poľnohospodárskych podnikoch, počas prepravy a pred usmrtením je dôležité, pretože mäso z vystresovaných a zranených zvierat môže mať nižšiu hodnotu pre zmenu farby a stratu jemnosti.

17. Dobré životné podmienky zvierat však nejdú vždy ruka v ruke s ekonomickými záujmami hospodárskych subjektov. V intenzívnych systémoch výroby platí, že čím vyššia je intenzita chovu, tým vyššie sú zisky, ale tým náročnejšie je vyhovieť špecifickým potrebám zvierat. Intenzívne systémy môžu preto viesť k neštandardnému správaniu nosníc, napríklad šklbaniu peria a kanibalizmu, agresivite a hryzeniu chvostov ošípaných a agresivite teliat. S cieľom kontrolovať takéto neželané správanie je bežnou praxou vykonávať bolestivé fyzické zmeny na zvieratách, konkrétne ide o pristrihovanie zobákov, kupírovanie chvostov, kastráciu

¹⁵ GR SANTE, „Hodnotenie politiky EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a možné budúce politické možnosti“, Brusel, 2010.

¹⁶ <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/animalwelfare>, posúdené v júni 2018.

¹⁷ Napríklad: Belk, K.E., Scanga, J.A., Smith, G.C. a Grandin, T., „The Relationship Between Good Handling / Stunning and Meat Quality in Beef, Pork, and Lamb“ (Vzťah medzi dobrým zaobchádzaním / omráčením a kvalitou hovädzieho, bravčového a jahňacieho mäsa), Colorado State University, Fort Collins, 2002; GR SANTE, „Hodnotenie politiky EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a možné budúce politické možnosti“, Brusel, 2010; Tematická sekcia Európskeho parlamentu pre práva občanov a ústavné veci, „Dobré životné podmienky zvierat v Európskej únii“, Brusel, 2017.

a skracovanie zubov. V právnych predpisoch EÚ sa riešia tieto záležitosti najmä prostredníctvom minimálnych požiadaviek na priestor a pravidlami pre fyzické zmeny (ktoré umožňujú niektoré postupy len vo výnimočných prípadoch po tom, ako boli prijaté iné opatrenia na zabránenie neželanému správaniu).

18. Podobne je ekonomický záujem prevádzkovateľov dopravy ovplyvnený nižšou intenzitou chovu a prerušovaním prepravy, aby si zvieratá oddýchli. V súvislosti s úkonmi na bitúnkoch je rýchlosť výrobného reťazca kľúčovým faktorom, čo však môže vplývať na náležité zaobchádzanie so zvieratami pred ich usmrtením a efektívnosť spôsobov omračovania. Taktiež môžu existovať iné komerčné dôvody, prečo nedodržiavať osvedčené postupy pri usmrcovaní zvierat (pozri príklad v **rámčeku 1**).

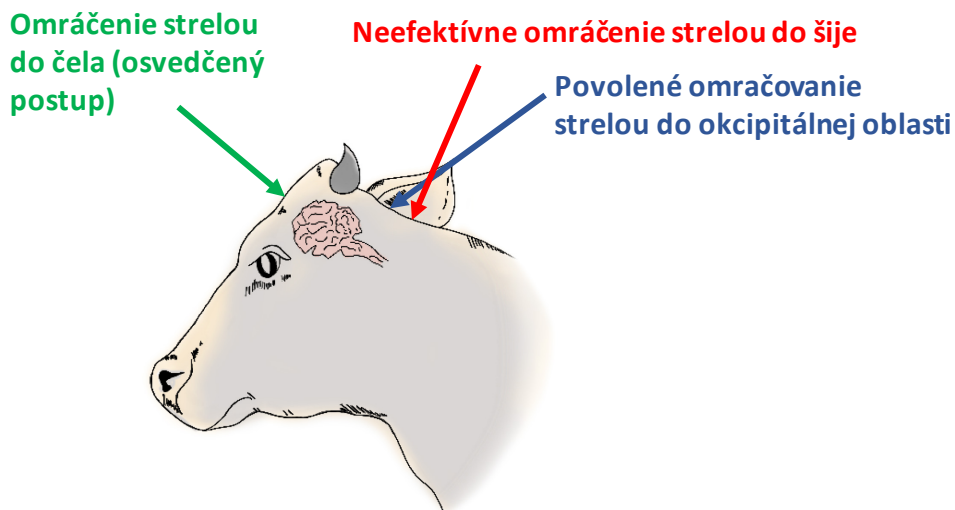
Rámček 1 – Omračovanie teliat spôsobmi, ktoré nie sú uvedené v usmerneniach o osvedčených postupoch, z komerčných dôvodov

Na bitúnku, ktorý sme navštívili vo Francúzsku, sa využíval alternatívny spôsob omračovania teliat (omračovanie strelou do okcipitálnej oblasti) namiesto metódy uvádzanej Komisiou a v odborných usmerneniach o osvedčených postupoch (omračovanie strelou do čela). Oba spôsoby sú v súlade s nariadením o usmrcovaní zvierat¹⁸. Zo stanoviska¹⁹ EFSA k aspektom dobrých podmienok pri omračovaní zvierat vyplýva, že omráčenie strelou do čela spôsobuje spoľahlivé a efektívne omráčenie, zatiaľ čo pri omráčení strelou do zátylku je riziko zmeny smeru. To by viedlo k strele

¹⁸ [Nariadenie Rady \(ES\) č. 1099/2009](#) z 24. septembra 2009 o ochrane zvierat počas usmrcovania (Ú. v. EÚ L 303, 18.11.2009, s. 1).

¹⁹ Stanovisko vedeckej pracovnej skupiny pre zdravie a dobré životné podmienky zvierat na žiadosť Komisie týkajúcej sa aspektov dobrých podmienok v rámci systémov omračovania a usmrcovania komerčných druhov zvierat, časopis EFSA (2004), 45, 1 – 29.

do zadnej časti krku, ktorá neprináša uspokojivé výsledky. Komerčnou výhodou alternatívnej metódy je to, že je menej lézií na mozgu a úlomkov kostí, čo umožňuje lepší predaj mozgu na trhu.

Zdroj: EDA.

Stratégia EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat

19. V roku 2010 Komisia dospela k záveru²⁰, že existujúce právne predpisy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat vo všeobecnosti zlepšili podmienky skupín zvierat, na ktoré sa vzťahovali. Zistila však, že ich vykonávanie bolo v EÚ rôzne, čo brzdilo pokrok smerom k jednotným vysokým štandardom. V nadväznosti na odporúčanie²¹ Európskeho parlamentu v roku 2012 Komisia iniciovala stratégiu EÚ v oblasti ochrany a dobrých životných podmienok zvierat na roky 2012 – 2015²², v ktorej sú stanovené nasledujúce ciele:

²⁰ GR SANTE, „Hodnotenie politiky EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a možné budúce politické možnosti“, Brusel, 2010.

²¹ Uznesenie Európskeho parlamentu z 5. mája 2010 o hodnotení akčného plánu na ochranu a dobré životné podmienky zvierat na roky 2006 – 2010.

²² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru o stratégii Európskej únie v oblasti ochrany a dobrých životných podmienok zvierat na obdobie rokov 2012 – 2015 (COM(2012)6 z 15.2.2012).

- i) zvážiť realizovateľnosť zavedenia zjednodušeného právneho rámca EÚ so zásadami dobrých životných podmienok zvierat, ktorý by sa uplatňoval na všetky zvieratá chované v kontexte hospodárskej činnosti;
- ii) podporiť členské štáty a prijať opatrenia na podporu dodržiavania predpisov;
- iii) optimalizovať synergie so spoločnou poľnohospodárskou politikou, najmä prostredníctvom krížového plnenia a rozvoja vidieka;
- iv) podporiť medzinárodnú spoluprácu;
- v) poskytovať spotrebiteľom a verejnosti vhodné informácie;
- vi) skúmať životné podmienky rýb z hospodárskych chovov.

V stratégii bol tiež uvedený zoznam 20 opatrení, ktoré Komisia plánovala dokončiť do roku 2015, ktoré sa zväčša zameriavali na uverejnenie správ, štúdií a usmernení (pozri **prílohu I**).

ROZSAH AUDITU A AUDÍTORSKÝ PRÍSTUP

20. Jedným zo strategických cieľov Európskeho dvora audítorov (EDA) je preskúmať výkonnosť v oblastiach, v ktorých sa opatrenia EÚ týkajú občanov. Cieľom tohto auditu, ktorý je prvým auditom EDA v tejto oblasti, bolo posúdiť opatrenia prijaté Komisiou a členskými štátmi na zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat v nadväznosti na stratégiu EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2012 – 2015. Zamerali sme sa na dva kľúčové ciele stratégie EÚ, o ktorých si myslíme, že majú priamy vplyv na dobré životné podmienky zvierat: zlepšiť dodržiavanie právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a optimalizovať synergie s SPP prostredníctvom krížového plnenia a rozvoja vidieka (ciele ii) a iii) uvedené v **bode 19**).

21. Cieľom nášho auditu bolo zodpovedať túto otázku:

Prispievajú opatrenia Komisie a členských štátov účinne k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat?

22. Preskúmali sme, či:

- a) bola stratégia Komisie dokončená a či priniesla výsledky;

- b) usmernenia a opatrenia Komisie na presadzovanie práva viedli k lepšiemu uplatňovaniu noriem EÚ v kľúčových rizikových oblastiach;
- c) kontrolované členské štáty riadili kľúčové aspekty ich systémov kontroly účinne;
- d) bolo krížové plnenie účinným nástrojom na integrovanie požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat do spoločnej poľnohospodárskej politiky a či opatrenia rozvoja vidieka podporovali prísnejšie normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat nákladovo účinným spôsobom.

23. Pokiaľ ide o body a) a b), preskúmali sme dostupné dôkazy, ktoré ukázali výsledky opatrení Komisie prijatých na vykonávanie stratégie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Pokiaľ ide o body c) a d), priamo sme posúdili systémy a postupy členských štátov na riešenie niektorých kľúčových rizík.

24. Audit sa vykonával od septembra 2017 do júna 2018 a týkal sa obdobia od roku 2012 do začiatku roka 2018. Pokiaľ ide o opatrenia v oblasti rozvoja vidieka, preskúmali sme súčasné programové obdobie, ktoré začalo v roku 2014. Načasovanie auditu nám umožňuje posúdiť vykonávanie stratégie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2012 – 2015 v čase, keď sa prerokúva SPP po roku 2020.

25. Vybrali sme vzorku piatich členských štátov na základe veľkosti živočíšnej výroby a výskytu nedostatkov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ktoré predtým zistila Komisia (GR SANTE)²³: Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Poľsko a Rumunsko. V Nemecku a Taliansku sme vybrali Severné Porýnie-Vestfálsko a Sardíniu, aby sme preskúmali regionálne vykonávanie opatrení v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a uplatňovanie pravidiel pre úradné kontroly. Vybrané členské štáty spolu predstavujú viac než 50 % trhu EÚ s mäsom a vybrané programy rozvoja vidieka pokrývajú asi 40 % výdavkov plánovaných na dobré životné podmienky zvierat.

²³ Preskúmali sme audítorské správy GR SANTE týkajúce sa všetkých 28 členských štátov. V týchto audítorských správach boli určené nedostatky vo všetkých členských štátoch s výnimkou Fínska.

26. Počas našich audítorských návštev v členských štátoch sme mali zasadnutia s orgánmi zodpovednými za úradné kontroly, kontrolovanie krížového plnenia a vykonávanie programov rozvoja vidieka. Pre lepšie porozumenie systémom sme pozorovali úradné kontroly dobrých životných podmienok zvierat v poľnohospodárskych podnikoch, prepravu a usmrcovanie zvierat, ako aj kontroly na mieste krížového plnenia a rozvoja vidieka.

27. V Komisii sme navštívili Generálne riaditeľstvo pre zdravie a bezpečnosť potravín (GR SANTE) a Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (GR AGRI). Okrem toho sme zorganizovali zasadnutie skupiny odborníkov s cieľom získať nezávislé poradenstvo v oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

PRIPOMIENKY

Komisia dokončila druhú stratégiu EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ale neposúdila jej vplyv

28. Komisia dokončila posledné opatrenie z jej stratégie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2012 – 2015 v apríli 2018, viac než tri roky po tom, ako mala byť stratégia dokončená (pozri **prílohu I**). V stratégii nie je určené jednoznačné prepojenie medzi zoznamom opatrení plánovaných na obdobie 2012 – 2015 a stanovenými všeobecnými cieľmi (pozri **bod 19**). Pokiaľ ide o dva ciele stratégie, Komisia nepreskúmala legislatívny rámec ani neprijala opatrenia na optimalizovanie synergii so spoločnou poľnohospodárskou politikou.

29. Niektoré opatrenia plánované Komisiou sa oneskorili až o päť rokov (napríklad usmernenia EÚ k ochrane zvierat počas prepravy). Usmernenia o dobrých životných podmienkach ošípaných a ochrane zvierat počas usmrcovania sa tiež oneskorili pre zdĺhavé rokovania zainteresovaných strán. Väčšina správ bola založená na externých štúdiách, ktoré sa niekedy oneskorili pre nedostatok zamestnancov Komisie na riadenie procesu verejného obstarávania a preskúmanie návrhu obsahu. Podľa Komisie niektoré činnosti v oblasti presadzovania práva (v niektorých prípadoch vrátane postupov v prípade nesplnenia povinnosti na Súdnom dvore), ktoré sa týkali smernice o nosniciach (zákaz tradičných klietok) a smernice o ošípaných (skupinové ustajnenie prasných ošípaných), boli zdĺhavé pre vysoký počet členských štátov, ktorých sa týkali.

30. Komisia neobnovila stratégiu na roky 2012 – 2015. Pokračovala však v podpore dialógu zainteresovaných strán prostredníctvom platformy EÚ pre dobré životné podmienky zvierat (začala v roku 2017) a zriadila prvé referenčné centrum EÚ pre dobré životné podmienky zvierat²⁴ na poskytovanie technickej pomoci týkajúcej sa dobrých životných podmienok ošípaných v členských štátoch. Platforma EÚ pre dobré životné podmienky zvierat sa zameriava osobitne na lepšie uplatňovanie pravidiel EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, rozvoj a používanie dobrovoľných záväzkov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a presadzovanie noriem EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na celosvetovej úrovni. V rámci platformy sa zriadili dve podskupiny pracujúce na dosiahnutí konkrétnych výsledkov v oblasti prepravy zvierat a dobrých životných podmienok ošípaných.

31. Neexistujú východiskové hodnoty ani cieľové ukazovatele na meranie dosiahnutia cieľov stratégie a Komisia zatiaľ nezhodnotila výsledky jej opatrení, ako to požiadal Európsky parlament²⁵.

32. Niektoré správy a štúdie vypracované z iniciatívy Komisie obsahujú užitočné informácie o dodržiavaní pravidiel (pozri **body 34 a 35**). Najmä riaditeľstvo pre audit GR SANTE vykonáva audity a predkladá správy o konkrétnych záležitostiach v oblasti dobrých životných podmienok zvierat vo vybraných členských štátoch. Cieľom týchto auditov však nie je posudzovať úspešnosť strategických opatrení Komisie.

33. Členské štáty predkladajú Komisii výročné správy o výsledkoch ich úradných kontrol vykonaných v súlade s právnymi predpismi EÚ o dobrých životných podmienkach zvierat v poľnohospodárskych podnikoch²⁶ a počas prepravy. Komisia uznala, že vykazované údaje nie sú úplné, jednotné, spoľahlivé či dostatočne podrobné na to, aby sa mohli vyvodiť závery

²⁴ [Vykonávacie nariadenie Komisie \(EÚ\) 2018/329](#) z 5. marca 2018, ktorým sa určuje referenčné centrum Európskej únie pre dobré životné podmienky zvierat (Ú. v. EÚ L 63, 6.3.2018, s. 13).

²⁵ [Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. novembra 2015](#) o novej stratégii v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2016 – 2020 (2015/2957(RSP)).

²⁶ V **prílohe II** je uvedený prehľad výsledkov kontrol vykázaných kontrolovanými členskými štátmi.

o dodržiavaní pravidiel na úrovni EÚ²⁷. Komisia nás informovala, že sa snaží zlepšiť kvalitu a jednotnosť údajov vykazovaných v súlade s novým nariadením o úradných kontrolách²⁸.

Komisia a členské štáty vykázali výrazný pokrok v uplatňovaní noriem EÚ

34. V niektorých oblastiach, ktorých sa týka stratégia, sa zaznamenal dobrý pokrok. V roku 2016²⁹ Komisia informovala o zlepšeniach v niekoľkých poľnohospodárskych podnikoch, ktoré dodržiavali smernicu o ochrane hospodárskych zvierat. Dospela k záveru, že zákaz používania neprispôsobených kliebok pre nosnice (2012) a individuálne maštale pre prasnú ošípanú (2013) členské štáty zaviedli účinne. Zo správy Komisie z roku 2018³⁰ vyplýva, že niektoré členské štáty zlepšili dobré životné podmienky brojlerových kurčiat po tom, ako začali vykonávať smernicu o broileroch (2007). Komisia tiež určila dobré postupy týkajúce sa prepravy nespôsobilých zvierat, usmrčovania, dobrých životných podmienok dojníc a komerčného chovu králikov.

²⁷ Zdroj: Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní smernice Rady 98/58/ES o ochrane zvierat chovaných na hospodárske účely ([COM\(2016\) 558 final](#) z 8.9.2016) a zápisnice zo zasadnutí národných kontaktných miest pre dobré životné podmienky zvierat počas prepravy.

²⁸ [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) č. 2017/625](#) z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín (Ú. v. EÚ L 95, 7.4.2017, s. 1).

²⁹ [COM\(2016\) 558 final](#) z 8.9.2016 „Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní smernice Rady 98/58/ES o ochrane zvierat chovaných na hospodárske účely“.

³⁰ [COM\(2018\) 181 final](#) z 13.4.2018 „Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní smernice 2007/43/ES a jej vplyve na dobré životné podmienky kurčiat chovaných na produkciu mäsa, ako aj o vývoji ukazovateľov dobrých životných podmienok“.

35. V správach Komisie sa však poukázalo na niektoré nevysporiadané záležitosti týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat, na ktoré sa vzťahuje stratégia:

- v poľnohospodárskych podnikoch: kupírovanie chvostov ošípaných³¹, choroby ovplyvňujúce dobré životné podmienky dojníc³², posúdenie technických požiadaviek, napr. ventilácie pri kurčatách chovaných na produkciu mäsa³³;
- počas prepravy: dodržiavanie pravidiel prepravy živých zvierat na dlhé vzdialenosti (hoci sa poslednými auditmi Komisie v tejto oblasti zistili zlepšenia)³⁴ a prepravy nespôsobilých zvierat³⁵ (ktorá je právnymi predpismi zakázaná);
- v bitúnku: rôzne postupy pre výnimku z požiadavky omračovať zvieratá pred usmrtením, neprimerané postupy omračovania (konkrétne omračovanie hydiny vo vodnom kúpeli)³⁶;
- úradné kontroly členských štátov: počet a kvalita kontrol, primeranosť opatrení na presadzovanie práva³⁷.

³¹ Súhrnná správa Komisie „Študijné návštevy chovu ošípaných bez kupírovania chvostov“, 2016 (GR SANTE, 2016 – 8987 – MR).

³² Súhrnná správa Komisie „Dobré životné podmienky zvierat na mliečnych farmách“, 2017 (GR SANTE, 2017 – 6241).

³³ COM(2018) 181 final.

³⁴ Audit Komisie alebo správy z vyšetrovacej misie: 2017 – 6109 (Bulharsko), 2017 – 6217 (Česká republika), 2017 – 6110 (Turecko).

³⁵ Súhrnná správa Komisie „Systémy na zabránenie prepravy nespôsobilých zvierat v EÚ“ (GR SANTE, 2015 – 8721 – MR).

³⁶ Súhrnná správa Komisie „Dobré podmienky pri usmrcovaní zvierat v členských štátoch“ (GR(SANTE) 2015 – 7213 – MR).

³⁷ Napríklad auditorské správy 2016 – 8822 - MR, 2014 – 7059 - MR (Belgicko), 2013 – 6858 - MR FINAL (Bulharsko), 2017 – 6022 (Česká republika), 2014 – 7061 - MR FINAL (Dánsko), 2016 – 8763 – MR (Estónsko), 2017 – 6126 (Španielsko), 2014 – 7075 - MR FINAL (Taliansko), 2012 – 6374 - MR FINAL (Rumunsko).

36. Komisia riešila tieto záležitosti prostredníctvom usmernení a presadzovaním práva. Jej rozsiahle činnosti v oblasti usmernení zahŕňajú vypracovanie a transponovanie usmernení, vykonávanie študijných návštev a organizovanie školení pre kontrolórov a hospodárske subjekty z členských štátov. Od roku 2012 Komisia zorganizovala 34 školení o dobrých životných podmienkach zvierat v rámci programu Lepšia odborná príprava pre bezpečnejšie potraviny (s viac než 700 účastníkmi) a jej e-learningové moduly využíva 6 000 osôb. V **rámčeku 2** sa nachádza príklad spolupráce Komisie so zástupcami členských štátov a organizácií zainteresovaných strán na vypracovaní usmernení k dobrým životným podmienkam zvierat počas prepravy, na bitúnku a dobrým životným podmienkam ošípaných.

Rámček 2 – Príklad angažovanosti zainteresovaných strán na iniciatíve Komisie zlepšiť dobré životné podmienky zvierat počas prepravy

Tím pracujúci na projekte usmernení k preprave zvierat, ktorý iniciovala Komisia v roku 2015, sa spýtal viac než 100 zainteresovaných strán (poľnohospodárov, prepravcov, zamestnancov bitúnkov, príslušných orgánov a MVO) zo siedmich členských štátov, aby predložili návrhy osvedčených postupov pri preprave zvierat. Tím tiež zriadil „platformu zainteresovaných strán“ na poskytnutie poradenstva k obsahu usmernení. Platforma bola zložená zo zástupcov 13 medzinárodných organizácií alebo zainteresovaných skupín.

37. Orgány členských štátov, ktoré sme navštívili, považovali usmernenia a školenia za užitočné a v rozsiahlej miere šíрили získané poznatky ich úradným kontrolórom a hospodárskym subjektom. Niektoré orgány vyjadrili potrebu viacerých nástrojov a usmernení v ich vlastnom jazyku, aby ich mohli šíriť ešte viac.

38. Komisia monitoruje uplatňovanie, vykonávanie a presadzovanie právnych predpisov EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v členských štátoch vykonávaním auditov, v prípade potreby vydávaním odporúčaní, následnou kontrolou akčných plánov členských štátov a môže prijať opatrenia voči členským štátom, ktoré si neplnia povinnosti vyplývajúce z príslušných právnych predpisov, vrátane začatia postupov v prípade nesplnenia povinnosti.

39. Komisia začala rozsiahlu sériu postupov v prípade nesplnenia povinnosti voči 18 členským štátom od roku 2012, ktoré sa týkali najmä ustajnenia prasných ošípaných a zákazu

používania neprispôsobených klieťok pre nosnice³⁸. Podľa Komisie tieto postupy boli úspešné a dosiahlo sa dodržiavanie pravidiel. Komisia tiež využila „projekt EU Pilot“, ktorého súčasťou je neoficiálny dialóg s orgánmi členských štátov o záležitostiach týkajúcich sa správneho uplatňovania práva EÚ. Od roku 2012 Komisia iniciovala 18 postupov v rámci projektu EU Pilot týkajúcich sa smernice o nosniciach a ošípaných a 5 postupov v iných oblastiach (najmä v súvislosti s ochranou zvierat počas prepravy).

40. Na posúdenie, ako rýchlo členské štáty reagovali na odporúčania Komisie, sme preskúmali audítorské správy Komisie z rokov 2012 až 2015³⁹ o dobrých životných podmienkach zvierat v piatich členských štátoch, ktoré sme navštívili, súvisiace akčné plány a ich následnú kontrolu. Zistili sme, že tieto členské štáty vyriešili takmer polovicu odporúčaní Komisie za 2 roky alebo menej.

Členským štátom trvalo riešenie niektorých odporúčaní dlho a niektoré záležitosti sú stále nevysporiadané

Oneskorenia vo vykonávaní odporúčaní

41. Napriek usmerneniam Komisie a jej činnostiam v oblasti presadzovania práva kontrolované členské štáty riešili niektoré záležitosti pomaly (niekoľko príkladov pozri v **rámčeku 3**). Išlo najmä o ich postupy úradných kontrol, kvalifikáciu prevádzkovateľov zapojených do usmrčovania zvierat, právne požiadavky týkajúce sa omračovania pred usmrtením, rutinné kupírovanie chvostov ošípaných a primeranosť sankcií za nedodržiavania pravidiel. To znamená, že stále existujú značné rozdiely medzi normami v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ktoré sú stanovené v právnych predpisoch EÚ, a realitou v praxi.

³⁸ Skupinové ustajnenie prasných ošípaných: Belgicko, Dánsko, Nemecko, Írsko, Grécko, Francúzsko, Cyprus, Poľsko, Portugalsko, Slovinsko a Fínsko. Nosnice: Belgicko, Bulharsko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Cyprus, Lotyšsko, Maďarsko, Holandsko, Poľsko, Portugalsko a Rumunsko. Preprava teliat: Írsko, Francúzsko.

³⁹ Ak to bolo relevantné (napr. pri konkrétnych odporúčaní, ktoré boli v čase konania auditu stále nevysporiadané), preskúmali sme aj staršie audítorské správy.

Rámček 3 – Pomalé napredovanie pri riešení niektorých odporúčaní Komisie

Vo **Francúzsku** GR SANTE zistilo v roku 2009, že úradné kontroly na kontrolných staniciach (kde zvieratá odpočívajú počas prepravy na dlhé vzdialenosti v rámci EÚ) neboli primerané a odporučilo, aby orgány riešili zistené nedostatky. Na riešenie tohto odporúčania francúzske orgány uviedli, že zrevidujú príručku postupov pre kontrolórov, ale do času konania auditu v decembri 2017 ju ešte nevypracovali.

Ďalšie odporúčania Komisie pre Francúzsko (vydané v roku 2010) bolo používať primerané zariadenia na vykonávanie úradných kontrol environmentálnych parametrov (teplota, intenzita svetla a koncentrácie plynov)⁴⁰ v poľnohospodárskych podnikoch a počas prepravy. Príslušné právne požiadavky sú platné od roku 2000. V príručke postupov pre francúzskych kontrolórov sa konkretizuje, že maximálna povolená koncentrácia NH₃ (amoniak) je 20 častíc na milión a že by sa mala merať špecializovaným zariadením. Francúzske orgány však neobstarali všetky požadované zariadenia do času konania auditu. Počas našej kontroly poľnohospodárskeho podniku na chov nosníc s osvedčením voľného výbehu, kde bola prítomnosť amoniaku vnútri budovy bola zjavná, francúzsky kontrolór nemal zariadenie na meranie koncentrácie plynov. Kontrolór v správe z kontroly zaznamenal, že príslušná požiadavka bola splnená. Na jar roku 2018 francúzske orgány oznámili

⁴⁰ Na účely posúdenia všetkých relevantných požiadaviek stanovených v [smernici Rady 98/58/ES](#) z 20. júla 1998 o ochrane zvierat chovaných na hospodárske účely (Ú. v. ES L 221, 8.8.1998, s. 23), [smernici Rady 2008/120/ES](#) z 18. decembra 2008, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu ošípaných (kodifikované znenie) (Ú. v. EÚ L 47, 18.2.2009, s. 5), [smernici Rady 1999/74/EC](#) z 19. júla 1999 ustanovujúcej minimálne normy na ochranu nosníc (Ú. v. EÚ L 203, 3.8.1999, s. 53) a [nariadení \(ES\) č. 1/2005](#) z 22. decembra 2004 o ochrane zvierat počas prepravy a s ňou súvisiacich činností (Ú. v. EÚ L 3, 5.1.2005, s. 1). V roku 2012 komisia pridala k svojmu odporúčeniu odkaz na požiadavky stanovené v [smernici Rady 2007/43/ES](#) z 28. júna 2007, ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá ochrany kurčiat chovaných na produkciu mäsa (Ú. v. EÚ L 182, 12.7.2007, s. 19).

Komisii, že obstarali príslušné meracie zariadenie. Kontrolóri však boli požiadaní, aby ho používali len v poľnohospodárskych podnikoch na chov kurčiat na mäso.

Zdroj: EDA.

V priebehu série auditov v **Rumunsku** v rokoch 2009 až 2011 GR SANTE odporučilo, aby príslušné orgány uplatňovali účinné, odrádzajúce a proporcionálne sankcie za nedodržiavanie právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. V čase konania nášho auditu rumunské orgány ešte neschválili potrebné zmeny právnych predpisov na uplatňovanie takýchto sankcií.

Komisia nedávno uzatvorila jej odporúčanie týkajúce sa postupu núteného preperovania nosníc v poľnohospodárskych podnikoch v **Taliansku** takmer 13 rokov po tom, ako pôvodne poukázala na túto záležitosť. Nútené preperovanie znamená vyvolanie simultánnej straty operenia celého krídla zvyčajne neposkytnutím krmiva, vody a/alebo svetla s cieľom zvýšiť produkciu vajec.

42. Komisia následne kontroluje svoje odporúčania na základe dôkazov poskytnutých členskými štátmi, ktoré zaviedli opatrenia na riešenie zistených nedostatkov, a zvyčajne nekontroluje skutočné vykonávanie a účinnosť týchto opatrení na mieste. Zistili sme

niekoľko prípadov, keď Komisia uzatvorila svoje audítorské odporúčania, ale členské štáty nevyriešili všetky záležitosti účinne⁴¹.

Nedostatočné informácie o tom, či členské štáty riešili záležitosti zistené Komisiou týkajúce sa uplatňovania výnimky z usmrčovania zvierat bez omráčenia

43. Právne predpisy EÚ na ochranu zvierat počas usmrčovania v bitúnkoch⁴² sú platné od roku 2013 a ich cieľom je minimalizovať bolesť a utrpenie zvierat používaním schválených metód omráčovania. Právny predpis obsahuje výnimku z požiadavky na omráčovanie, ktorá už bola v predchádzajúcom právnom predpise z roku 1993, v prípade zvierat, ktoré majú byť usmrtené osobitným spôsobom podľa náboženských rituálov⁴³ za predpokladu, že sa usmrtenie uskutoční na bitúnku. V odôvodnení právneho predpisu EÚ⁴⁴ sa zdôrazňuje sloboda náboženského vyznania, ako sa uvádza v Charte základných práv EÚ, a dôležitosť ponechať každému členskému štátu určitú úroveň subsidiarity. V právnom predpise nie sú uvedené praktické metódy vykonávania ani požiadavky na informovanie o uplatnení tejto výnimky. Všetky členské štáty nezhrmažďujú informácie o uplatňovaní tejto výnimky.

44. Komisia v hodnotení politiky EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat z roku 2010 a posúdení vplyvu, ktoré je prílohou k stratégii v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2012 – 2015⁴⁵, poukázala na to, že „niektorí prevádzkovatelia bitúnkov nadmerne využívajú výnimku z omráčovania zvierat, aby urýchlili výrobný proces“.

⁴¹ Zistili sme to v Nemecku (3 odporúčania), Taliansku (1 odporúčanie) a Rumunsku (1 odporúčanie).

⁴² [Nariadenie \(ES\) č. 1099/2009](#).

⁴³ Mäso halal alebo kóšer. Usmrčovanie zvierat s omráčením (metódami uvedenými v nariadení (ES) č. 1099/2009 alebo alternatívnymi metódami) môže byť povolené niektorými náboženskými spoločenstvami.

⁴⁴ Odôvodnenie 18 nariadenia (EÚ) č. 1099/2009.

⁴⁵ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru o stratégii Európskej únie v oblasti ochrany a dobrých životných podmienok zvierat na obdobie rokov 2012 – 2015 ([COM\(2012\)55 z 15.2.2012](#) z 19.1.2012).

45. V roku 2015, po 13 audítorských návštevách⁴⁶ Komisia zistila veľké rozdiely v tom, ako členské štáty uplatňovali výnimku z usmrčovania zvierat bez omráčenia. Lepšie výsledky v oblasti dobrých životných podmienok zvierat zistila tam, kde postupy týkajúce sa usmrčovania zvierat podliehali cieleným kontrolám. Po týchto auditoch sa Komisia pokúsila získať od členských štátov údaje o uplatňovaní výnimky. Poskytnuté údaje však neboli dostatočné na to, aby umožnili vyvodiť akékoľvek závery na úrovni EÚ. Okrem zhromaždenia týchto údajov a vypracovania štúdie o možnosti poskytnúť spotrebiteľom relevantné informácie o usmrčovaní zvierat⁴⁷ Komisia neprijala konkrétne opatrenia na riešenie záležitosti, ktorú zistila v súvislosti s nadmerným uplatňovaním výnimky. Z našej práce vyplynulo, že len jeden z piatich kontrolovaných členských štátov nemal konkrétne postupy na kontrolu odôvodnenia uplatňovania výnimky. Potvrdili sa tak závery Komisie, pokiaľ ide o dostupnosť údajov o uplatňovaní výnimky (pozri [tabuľku 1](#)).

⁴⁶ Súhrnná správa Komisie „[Dobré podmienky pri usmrčovaní zvierat v členských štátoch](#)“ (GR SANTE 2015 – 7213-MR).

⁴⁷ GR SANTE, „[Štúdia o informovaní spotrebiteľov o omráčovaní zvierat](#)“, 2015.

Tabuľka 1 – Postupy na udelenie výnimky bez omráčenia a údaje dostupné v kontrolovaných členských štátoch⁴⁸

Členský štát	Existuje konkrétny postup na skontrolovanie odôvodnenia na uplatnenie výnimky	Dostupnosť informácií o rozsahu usmrčovania zvierat bez omráčenia
Nemecko	✓	Áno
Francúzsko	✓	Obmedzené – len za hovädzí dobytok a ovce, na základe odhadov prevádzkovateľov
Taliansko	✓	Obmedzené – len počet bitúnkov s oprávnením usmrčovať zvieratá bez omráčenia
Poľsko	✗	Obmedzené – existujú určité odhady za hovädzí dobytok a hydinu, nepotvrdené príslušnými orgánmi
Rumunsko	✓	Áno

Zdroj: EDA na základe dôkazov zhromaždených od členských štátov.

46. V novembri 2017 Komisia uverejnila rozsiahle usmernenia k ochrane zvierat počas usmrčovania vrátane osvedčených postupov pre uplatňovanie výnimky, ktoré sa zameriavajú na technické aspekty postupu.

Riadenie systémov úradných kontroly členských štátov vo všeobecnosti zabezpečuje jednotnosť, vyskytujú sa však určité nedostatky v systémoch kontroly a auditu

47. Kvalita kontrol členských štátov týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat v poľnohospodárskych podnikoch, počas prepravy a v bitúnkoch má priamy vplyv na mieru

⁴⁸ V **prílohe III** sa nachádza opis postupov zavedených v kontrolovaných členských štátoch.

dodržiavania požiadaviek. Analyzovali sme jednotnosť a zacielenie kontrol a ako podliehali auditu zo strany orgánov členských štátov.

Členské štáty vo všeobecnosti zaviedli systémy na zabezpečenie jednotného vykonávania kontrol

48. Úradní veterinári zamestnaní v štátnych organizáciách presadzujú normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Na to, aby boli kontroly účinné, musia sa vykonávať jednotne a nezávisle.

49. Väčšina kontrolovaných členských štátov mala zavedené postupy na zabezpečenie jednotnosti práce kontrolórov⁴⁹.

50. Zistili sme, že vo všetkých kontrolovaných členských štátoch úradní veterinári podliehali všeobecným pravidlám integrity verejných úradníkov, na základe ktorých nemohli byť v konflikte záujmov. Zistili sme osvedčené postupy vo Francúzsku a v Taliansku (Sardínia), kde sa uplatňovali dodatočné, konkrétne postupy na zabránenie konfliktu záujmov úradných kontrolórov (pozri **rámček 4**).

Rámček 4 – Osvedčené postupy na zabránenie konfliktu záujmov

V **Taliansku (Sardínia)** boli nedávno prijaté usmernenia k predchádzaniu konfliktu záujmov zamestnancov vykonávajúcich úradné kontroly a zaviedol sa pokusný trojročný rotačný program vypracovaný na troch úrovniach: územná rotácia, funkčná rotácia a oddelenie funkcií. Taktiež boli zavedené konkrétne opatrenia na ochranu oznamovateľov.

Vo **Francúzsku** bol zavedený program, v rámci ktorého špecializovaní zamestnanci vykonávali činnosti dohľadu nad bitúnkami s červeným mäsom. Tým sa zmierňuje riziko konfliktu záujmov, pretože je umožnené externé overenie činností úradných veterinárov vykonávajúcich pravidelné kontroly v bitúnkoch.

⁴⁹ V Nemecku (Severné Porýnie-Vestfálsko) kontrolóri z rôznych okresov používali rôzne kontrolné zoznamy a neexistoval jednotný prístup k uplatňovaniu pokút.

Nedostatočné dôkazy, že členské štáty plánujú úradné kontroly na základe analýzy rizika

51. Systémy úradných kontrol členských štátov sa týkajú aj iných oblastí okrem dobrých životných podmienok zvierat, a to najmä dodržiavania pravidiel týkajúcich sa bezpečnosti krmív, hygieny, kontroly a eradikácie chorôb zvierat a používania pesticídov. Vzhľadom na to, že všetky tieto oblasti súťažias o zdroje, kontroly založené na riziku pomáhajú zamerať sa na problémy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, a tak využiť obmedzené zdroje na kontroly účinnejšie a efektívnejšie. Vykonávanie kontrol založených na riziku je právnou požiadavkou EÚ⁵⁰.

52. Členské štáty vo všeobecnosti zaviedli jasné pravidlá, v ktorých sa požadujú kontroly dobrých životných podmienok zvierat v poľnohospodárskych podnikoch na základe rizika. Zistili sme osvedčené postupy pri identifikovaní rizikových faktorov vo všetkých kontrolovaných členských štátoch. Napríklad vo Francúzsku sa požaduje, aby kontrolóri plánovali svoje kontroly poľnohospodárskych podnikov na základe informácií o minulosti prevádzkovateľov, doručených sťažnostiach, používaní profylaktických opatrení, údajoch od bitúnkov (o intenzite prepravy, preprave nespôsobilých zvierat) a údajoch o miere úmrtnosti alebo iných ukazovateľoch, napr. kvalite mlieka alebo intervaloch otelenia.

53. Tri z piatich kontrolovaných členských štátov (Nemecko (Severné Porýnie-Vestfálsko), Poľsko a Rumunsko) však nedokázali preukázať, ako sa stanovené rizikové faktory používali v praxi na výber prevádzkovateľov na kontrolu.

54. Okrem toho v dvoch členských štátoch boli niektoré poľnohospodárske podniky vyradené z úradných kontrol, hoci mali veľký podiel v sektore živočíšnej výroby (pozri **rámček 5**). Hoci je vzhľadom na obmedzené zdroje na kontroly primerané uprednostniť kontroly veľkých poľnohospodárskych podnikov, riziko, že by sa nedodržiavanie pravidiel v malých poľnohospodárskych podnikoch mohlo zvýšiť, ak by boli vyčlenené úplne z kontrol, nebolo dostatočne zvážené orgánmi.

⁵⁰ Článok 3 **nariadenia (EÚ) č. 882/2004**. „Členské štáty zabezpečia, aby sa pravidelne vykonávali úradné kontroly na základe rizika a s vhodnou frekvenciou, aby sa tak dosiahli ciele tohto nariadenia.“

Rámček 5 – Vyradenie zo súboru poľnohospodárskych podnikov, ktoré sa majú kontrolovať

V **Taliansku** boli poľnohospodárske podniky s chovom ošípaných v počte menej než 40 ošípaných alebo 6 prasných ošípaných a chovy kôz, oviec a hovädzieho dobytku (okrem teliat) s menej než 50 zvieratami vyradené zo súboru, ktorý sa mal kontrolovať. Na Sardínií to viedlo k tomu, že 85 % chovov ošípaných, 67 % chovov kôz a 86 % chovov hovädzieho dobytku (okrem teliat) nebolo predmetom kontroly dobrých životných podmienok zvierat.

V **Rumunsku** síce oficiálne neboli vyradené žiadne poľnohospodárske podniky z rozsahu kontrol dobrých životných podmienok zvierat, ale v praxi orgány nekontrolovali poľnohospodárske podniky, ktoré spadajú pod definíciu „neprofesionálnych poľnohospodárskych podnikov“. V takýchto podnikoch sa nachádza mnoho zvierat v sektore ošípaných (45 %) a takmer všetky zvieratá v sektore chovu oviec a kôz (99 %).

55. Pokiaľ ide o prepravu živých zvierat, z kontrolovaných členských štátov len Francúzsko určilo rizikové oblasti, na ktoré sa majú zamerať cestné kontroly. Neboli však k dispozícii informácie, ktoré by preukázali, že tomu tak bolo aj v praxi.

56. TRACES (online platforma EÚ používaná na monitorovanie cezhraničného pohybu zvierat na dlhé vzdialenosti v rámci EÚ) obsahuje informácie a nástroje vykazovania, ktoré by orgány mohli použiť na zacielenie kontrol prepravy zvierat. Na zasadnutiach so zástupcami členských štátov Komisia propagovala používanie nástroje interaktívneho vyhľadávania. Zistili sme však, že orgány členských štátov zodpovedné za kontroly prepravy zriedka využívali informácie z TRACES na zacielenie kontrol čiastočne pre určité obmedzenia prístupových práv užívateľov⁵¹.

57. Orgány členských štátov zvyčajne delegujú zodpovednosť za vykonávanie analýzy rizika poľnohospodárskych podnikov a prepravy na miestne orgány. Ani jeden z kontrolovaných členských štátov nezaviedol systémy na kontrolovanie existencie, kvality a vykonávania miestnych analýz rizika.

⁵¹ Napríklad miestny orgán v jednom členskom štáte bude môcť vidieť informácie o preprave zvierat v jeho oblasti len ak je miestom odchodu, určenia, miestom výstupu/vstupu do EÚ alebo ak sa kontrolná stanica nachádza v tejto oblasti.

58. Kontroly dobrých životných podmienok zvierat v bitúnkoch vo všeobecnosti zahŕňali takmer všetkých prevádzkovateľov v kontrolovaných členských štátoch, a to buď prostredníctvom cielených kontrol alebo v rámci každodenných činností úradných veterinárov v službe.

Informácie z auditov a sťažností by sa mohli využívať lepšie

59. V nariadení EÚ o úradných kontrolách⁵² sa požaduje, aby členské štáty kontrolovali svoje systémy úradných kontrol potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a dobrých životných podmienok zvierat a v rozhodnutí Komisie 2006/677/ES sa stanovujú usmernenia, v ktorých sa odporúča vykonávanie týchto auditov aspoň každých päť rokov⁵³. Zistili sme, že v kontrolovaných členských štátoch oddelenie vnútorného auditu príslušného orgánu (a v prípade Poľska aj najvyšší kontrolný úrad) určilo oblasti na zlepšenie v organizácii úradných kontrol a následne kontrolovalo svoje audítorské zistenia. Poľsko však nezabezpečilo, aby boli audity dobrých životných podmienok zvierat vykonávané aspoň každých päť rokov. Okrem toho Nemecko (Severné Porýnie-Vestfálsko) a Rumunsko nezabezpečili včasnú následnú kontrolu odporúčaní auditu.

60. Komisia kontroluje, ako členské štáty vykonávajú audit svojich systémov úradných kontrol a zisťuje⁵⁴, že je pre členské štáty výzvou kontrolovať všetky oblasti, ktoré si vyžadujú úradné kontroly, v primeranom časovom rámci a následne kontrolovať výsledky auditov.

61. Orgány môžu využiť sťažnosti a žiadosti o poskytnutie informácií, ktoré im zasielajú organizácie na ochranu zvierat, občania či iné zainteresované strany, aby určili kľúčové oblasti záujmu. Správa týchto sťažností je výlučne zodpovednosťou členských štátov.

⁵² [Nariadenie \(ES\) č. 882/2004](#).

⁵³ Bod 5.1 prílohy k [rozhodnutiu Komisie 2006/677/ES](#) z 29. septembra 2006, ktorým sa ustanovujú usmernenia stanovujúce požiadavky na vykonávanie auditov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá (Ú. v. EÚ L 278, 10.10.2006, s. 15).

⁵⁴ GR SANTE, Priebežná súhrnná správa, „[Audity úradných kontrol v členských štátoch EÚ](#)“, 2017.

62. Zistili sme, že kontrolované členské štáty riešili sťažnosti na základe individuálneho posúdenia prípadov a dva z nich (Poľsko a Rumunsko) zaviedli postupy vrátane lehôt pre riešenie sťažností. Ani jeden z členských štátov nezaviedol ústredný register sťažností, aby mal prehľad o hlavných oblastiach záujmu v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a na podporu ďalšieho rozhodovania.

63. Okrem činností kontroly, ktoré sú uvedené v **bodoch 34 a 36** Komisia zistila podobné záležitosti, ako sú tie opísané vyššie (pozri **body 53, 55 a 57**).

Členské štáty využívajú v obmedzenej miere nástroje spoločnej poľnohospodárskej politiky na riešenie cieľov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat

64. Väčšina poľnohospodárov v sektore živočíšnej výroby dostáva platby z SPP (pozri **bod 9**), ktoré sú prepojené s požiadavkami krížového plnenia, ktoré sa týkajú určitých podmienok na dobré životné podmienky zvierat (pozri **bod 8**). V stratégii Komisie na roky 2012 – 2015 sa uznávala potreba zlepšiť synergie medzi dobrými životnými podmienkami zvierat a nástrojmi SPP, a to najmä prostredníctvom krížového plnenia a rozvoja vidieka. Preskúmali sme, ako kontrolované členské štáty využívali tieto dva mechanizmy v súvislosti s dobrými životnými podmienkami zvierat.

Obmedzená výmena výsledkov medzi úradnými kontrolami a kontrolami krížového plnenia v členských štátoch a nedostatky v uplatňovaní sankcií

V právnych predpisoch EÚ je poskytnutý základ pre koordináciu kontrol krížového plnenia s úradnými kontrolami

65. Súčasťou úradných kontrol aj kontrol krížového plnenia je plánovanie a vykonávanie kontrol, kontrolovanie dodržiavania právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a rozhodovanie o primeraných opatreniach na riešenie nedodržiavania pravidiel. Je na členských štátoch, aby rozhodli o rozsahu integrácie úradných kontrol s kontrolami krížového plnenia v rámci limitov stanovených požiadavkami právnych predpisov EÚ.

66. V delegovanom nariadení o krížovom plnení sa uvádza, že nedodržiavanie pravidiel sa považuje za „zistené“, ak o ňom bol upovedomený príslušný kontrolný orgán alebo platobná

agentúra⁵⁵. V mnohých členských štátoch platobná agentúra deleguje zodpovednosť za kontroly krížového plnenia na kontrolný orgán zodpovedný za úradné kontroly. To znamená, že akékoľvek nedodržiavanie pravidiel zistené u príjemcu SPP počas týchto kontrol by malo byť zvážené na účely krížového plnenia. To si vyžaduje systém alebo postup na zabezpečenie výmeny relevantných informácií medzi príslušnými orgánmi⁵⁶.

67. Komisia poskytla usmernenia k uplatňovaniu regulačných požiadaviek ku kontrolám krížového plnenia⁵⁷. V týchto usmerneniach sa uvádza, že by členské štáty mohli využívať výsledky ich úradných kontrol na dosiahnutie minimálnej miery kontrol v rámci krížového plnenia⁵⁸. Dobrá koordinácia týchto dvoch systémov kontroly ich robí nielen efektívnejšími dosiahnutím úspor z rozsahu a vyhýbaním sa prekrývaniu, ale aj pomáha odhaliť nedodržiavanie pravidiel účinnejšie. Okrem toho, jednotný prístup ku kontrolám dobrých životných podmienok zvierat poskytuje poľnohospodárom jasný obraz a väčšie stimuly dodržiavať príslušné normy.

Členské štáty nevyužili túto príležitosť dostatočne na to, aby zlepšili svoje systémy kontroly, hoci sme zistili osvedčené postupy

68. Všetky kontrolované členské štáty prijali kroky, aby koordinovali svoje systémy úradných kontrol a krížového plnenia. Zistili sme príklady dobrej koordinácie v Nemecku (Severné Porýnie-Vestfálsko), vo Francúzsku a v Taliansku (Sardínia) (pozri **rámček 6**).

⁵⁵ Článok 38 ods. 5 [delegovaného nariadenia \(EÚ\) č. 640/2014](#) z 11. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 vzhľadom na integrovaný administratívny a kontrolný systém, podmienky zamietnutia alebo odňatia platieb a administratívne sankcie uplatniteľné na priame platby, podporné nariadenia na rozvoj vidieka a krížové plnenie (Ú. v. EÚ L 181, 20.6.2014, s. 48).

⁵⁶ Príslušný kontrolný orgán určujúci nedodržiavanie pravidiel a platobná agentúra zodpovedá za výpočet zníženia platby.

⁵⁷ Pracovný dokument Komisie o dostupných nástrojoch kontroly na optimalizovanie efektívnosti kontrol krížového plnenia (DS-2011-2), 2011.

⁵⁸ Článok 68 ods. 2 [vykonávacieho nariadenia Komisie \(EÚ\) č. 809/2014](#) zo 17. júla 2014, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1306/2013 v súvislosti s integrovaným administratívnym a kontrolným systémom, opatreniami na rozvoj vidieka a krížovým plnením (Ú. v. EÚ L 227, 31.7.2014, s. 69).

Rámček 6 – Príklady dobrej koordinácie medzi orgánmi zapojenými do kontrol dobrých životných podmienok zvierat

V **Nemecku (Severné Porýnie-Vestfálsko)** kontrolóri vykonávajúci úradné kontroly dobrých životných podmienok zvierat požiadali o kontroly krížového plnenia, ak zastávali názor, že požiadavky krížového plnenia neboli splnené. Ak sa dodatočnou kontrolou tento problém potvrdil, poľnohospodárovi bola udelená administratívna sankcia v rámci krížového plnenia, aj keď poľnohospodársky podnik nebol súčasťou vzorky kontroly krížového plnenia. Podobne, nedodržiavanie pravidiel zistené počas kontroly krížového plnenia by mohlo viesť k pokutám v rámci systému úradných kontrol.

Vo **Francúzsku** kontrolóri museli oznámiť prípady nedodržiavania pravidiel zistené počas úradných kontrol orgánom zodpovedným za uplatňovanie zníženia platby v rámci krížového plnenia. Kontrolóri vykonávali kontroly s dvojakým účelom návštevou jedného poľnohospodára a používaním integrovaného kontrolného zoznamu na účely úradnej kontroly aj kontroly krížového plnenia.

V **Taliansku (Sardínia)** bol prístup k výpočtu administratívnych sankcií v oblasti krížového plnenia jednotný s pravidlami kategorizácie výsledkov úradných kontrol. To uľahčilo prácu kontrolórov, ktorí vykonávali oba typy kontrol, a viedlo k jednotnému prístupu k nedodržavaniu pravidiel. Ostatné kontrolované členské štáty tento prístup neprijali.

69. V Rumunsku existovali oficiálne opatrenia na oznamovanie prípadov nedodržavania pravidiel zistených úradnými kontrolami noriem dobrých životných podmienok zvierat orgánom zodpovedným za uplatňovanie sankcií krížového plnenia, ale v čase konania auditu sa to v praxi nedialo. V Poľsku takéto oficiálne opatrenie neexistovalo.

70. Keď Komisia vykonáva audity kontrol krížového plnenia v členských štátoch, skúma aj ich postupy výmeny informácií. Nekontroluje však, či sa v praxi výsledky úradných kontrol dobrých životných podmienok zvierat, ktoré vykonáva u príjemcov SPP orgán zodpovedný aj za krížové plnenie, oznamujú orgánu zodpovednému za udelenie administratívnych sankcií v rámci krížového plnenia.

Kontroly krížového plnenia vo všeobecnosti zahŕňajú relevantné požiadavky na dobré životné podmienky zvierat

71. Zistili sme, že kontroly krížového plnenia členských štátov vo všeobecnosti zahŕňali relevantné požiadavky na dobré životné podmienky zvierat⁵⁹. V troch z piatich kontrolovaných členských štátov (Francúzsko, Poľsko⁶⁰ a Rumunsko) však boli určité výnimky. Napríklad v Rumunsku kontrolóri nekontrolovali čistotu ustajnenia a ležovísk pre teľatá a ošípané, podiel železa v strave pre teľatá a environmentálne parametre, napr. prašnosť, koncentrácie plynov a teplotu.

72. Auditmi Komisie sa overuje, či kontrolné zoznamy členských štátov zahŕňajú všetky relevantné požiadavky na dobré životné podmienky zvierat a v rámci jej nedávnych auditov sa zistili vynechané požiadavky v Estónsku, Španielsku, Rakúsku, Portugalsku a vo Fínsku. Niektoré z týchto zistení viedli k finančným opravám⁶¹.

Niektoré členské štáty nezabezpečili, aby sankcie v rámci krížového plnenia boli proporcionálne k závažnosti zisteného nedodržavania pravidiel

73. Na to, aby malo zníženie platby v rámci krížového plnenia odrádzajúci účinok, malo by byť proporcionálne k závažnosti, rozsahu, trvaniu a opätovnému výskytu zisteného nedodržania pravidiel⁶². V našej nedávnej osobitnej správe⁶³ o účinnosti krížového plnenia sa

⁵⁹ Články 3 a 4 [smernice Rady 2008/119/ES](#) z 18. decembra 2008, ktorou sa stanovujú minimálne normy na ochranu ošípaných (kodifikované znenie) (Ú. v. EÚ L 10, 15.1.2009, s. 7), články 3 a 4 [smernice 2008/120/ES](#) a článok 4 [smernice 98/58/ES](#).

⁶⁰ Len jeden formálny bod chýbal v kontrolnom zozname.

⁶¹ Komisia na základe zistení z jej auditov môže začať postupy, na základe ktorých sa zníži financovanie EÚ pre príslušný členský štát. Tieto postupy sa označujú ako „finančné opravy“.

⁶² V súlade s článkom 64 ods. 5 [nariadenia \(EÚ\) č. 1306/2013](#).

⁶³ [Osobitná správa č. 26/2016](#) „Zefektívnenie a zjednodušenie krížového plnenia zostáva aj naďalej výzvou“ (<https://eca.europa.eu>).

zistilo, že medzi členskými štátmi boli výrazné rozdiely v tom, ako kategorizovali závažnosť porušenia.

74. Zistili sme, že v Nemecku (Severné Porýnie-Vestfálsko), vo Francúzsku a v Taliansku (Sardínia) mali jasné pravidlá o proporcionálnosti zníženia platieb. Najčastejšie využívaným percentuálnym znížením boli 3 %⁶⁴ s výnimkou Talianska, kde viac než 70 % prípadov nedodržiavania pravidiel viedlo k varovaniam bez administratívnej sankcie. V Rumunsku bol poľnohospodársky podnik, v ktorom kontrolóri zistili nedodržiavanie pravidiel až v 30 % bodoch príslušného kontrolného zoznamu, považovaný za plne v súlade. Táto zhovievavá definícia sa odrazila v extrémne nízkom počte vykázaných prípadov nedodržiavania pravidiel, pričom len 3 z asi 13 500 kontrolovaných poľnohospodárskych podnikov boli v roku 2016 udelené administratívne sankcie (pozri **prílohu IV**, z ktorej tiež vyplýva, že miera kontrol a nedodržiavania pravidiel sa značne líšili). Požiadavky krížového plnenia v oblasti dobrých životných podmienok zvierat sa v Rumunsku uplatňujú od roku 2016, aby sa poskytlo obdobie na prispôsobenie po pristúpení v roku 2007.

75. V Poľsku bolo zníženie platby založené na systéme bodov pridelených za každé porušenie ustanovenia o dobrých životných podmienkach zvierat príslušného právneho aktu. Pri rozhodovaní o percentuálnom znížení platby bolo zvážené len ustanovenie, za ktoré bol pridelený najvyšší počet bodov. To znamená, že zatiaľ čo sa pri znížení platby zohľadňuje závažnosť konkrétneho nedodržania pravidiel, nie je prepojené s počtom zistených prípadov nesúladu.

76. V rámci niektorých nedávnych auditov Komisie⁶⁵ sa zistilo, že systém sankcií je príliš zhovievavý pre celé krížové plnenie vo všeobecnosti a pre požiadavky na dobré životné podmienky zvierat osobitne, pretože nezabezpečuje, aby boli sankcie proporcionálne k závažnosti nedodržiavania pravidiel. Komisia poskytla určité všeobecné vysvetlenia

⁶⁴ V článku 39 [delegovaného nariadenia \(EÚ\) č. 640/2014](#) sa požaduje, aby bolo zníženie platby spravidla 3 % a môže sa znížiť na 1 % alebo zvýšiť na 5 % na základe posúdenia závažnosti nedodržiavania pravidiel.

⁶⁵ Na túto záležitosť bolo poukázané v rámci auditov Komisie v Estónsku, Taliansku, Luxembursku, Rakúsku, Portugalsku a na Slovensku.

v odpovedi na otázky členských štátov a v máji 2018 zorganizovala zasadnutie skupiny odborníkov, na ktorom si členské štáty vymenili osvedčené postupy v súvislosti s kontrolami krížového plnenia požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat. V usmerneniach Komisie ku krížovému plneniu sa však táto záležitosť nerieši.

Rozvoj vidieka: málo stimulov na zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat a nákladová účinnosť nie je zaručená

77. V rámci podpory rozvoja vidieka sa poskytujú finančné prostriedky na splnenie cieľov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Stratégia Komisie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2012 – 2015 zahŕňa cieľ optimalizovať synergie s podporou rozvoja vidieka v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Na dosiahnutie maximálnej nákladovej účinnosti by sa členské štáty mali zamerať na opatrenia s najväčším potenciálom prispieť k dobrým životným podmienkam zvierat na jednotku nákladov.

Fondy rozvoj vidieka sa nevyužívajú v rozsiahlej miere na podporu dobrých životných podmienok zvierat

78. V súčasnom programovom období 2014 – 2020 35 zo 118 programov rozvoja vidieka zahŕňa konkrétne opatrenie („opatrenie 14“) na podporu dobrých životných podmienok zvierat (pozri **bod 12**); 13 z nich je z regiónov Talianska.

79. V právnych predpisoch týkajúcich sa rozvoja vidieka sa odkazuje na dobré životné podmienky zvierat v rámci priority „podpora organizácie potravinového reťazca vrátane spracovania poľnohospodárskych výrobkov a ich uvádzania na trh, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík v poľnohospodárstve“⁶⁶. Táto priorita má dve oblasti zamerania⁶⁷, ale tie sa nevzťahujú na dobré životné podmienky zvierat.

⁶⁶ Článok 5 ods. 3 [nariadenia \(EÚ\) č. 1305/2013](#).

⁶⁷ „Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií a podpora riadenia

80. Desať členských štátov nepoužíva opatrenie 14 vo svojich programoch rozvoja vidieka. Dva z kontrolovaných členských štátov (Francúzsko a Poľsko) nevyužili toto opatrenie, pretože zastávali názor, že základné legislatívne požiadavky v oblasti dobrých životných podmienok zvierat sú dostatočné. Okrem toho, poľské orgány zastávajú názor, že toto opatrenie by mohlo mať negatívny vplyv na konkurencieschopnosť poľnohospodárov. Vo Francúzsku bola táto voľba v kontraste s národnou stratégiou v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ktorá začala v roku 2016, ktorá obsahuje cieľ využiť fondy rozvoja vidieka na pomoc poľnohospodárom zlepšiť dobré životné podmienky zvierat. Francúzska stratégia začala po schválení programov rozvoja vidieka a Francúzsko neaktualizovalo programy s cieľom zachytiť tento záväzok.

81. Niekoľko ďalších opatrení rozvoja vidieka (najmä podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov, systémy kvality alebo ekologické poľnohospodárstvo) majú potenciál podporiť vyššie normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Dva z kontrolovaných členských štátov mali príklady takýchto opatrení zameraných na dobré životné podmienky zvierat (pozri **rámček 7**).

Rámček 7 – Využitie opatrení v oblasti rozvoja vidieka na zameranie sa na dobré životné podmienky zvierat

Nemecko (Severné Porýnie-Vestfálsko): príjemcovia žiadajúci o podporu v rámci investícií do ustajnenia zvierat v rámci opatrenia 4 (investície do poľnohospodárskych podnikov) musia spĺňať konkrétne požiadavky v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ktoré idú nad rámec minimálnych požiadaviek. Napríklad stajne pre dobytok musia spĺňať vysoké normy na priestor poskytnutý pre každé zviera a prirodzené osvetlenie.

Francúzsko: opatrenie 4 (investície do poľnohospodárskych podnikov) z alsaského programu priorizovalo voľný výbeh a ekologické systémy, poľnohospodárske podniky používajúce špeciálne zariadenie na dobré životné podmienky králikov a používanie slamy na podstielku pre ošípané.

rizík poľnohospodárskych podnikov a ich predchádzania.“ Oblasť zamerania vytvárajú prepojenie medzi prioritami rozvoja vidieka, opatreniami a ukazovateľmi monitorovania.

Opatrenie „Dobré životné podmienky zvierat“: dobré príklady činností, ktoré sú prínosom pre zvieratá, ale nákladová účinnosť nie je zaručená

82. Preskúmali sme systémy členských štátov na posúdenie toho, či je konkrétne opatrenie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat („opatrenie 14“) nákladovo účinné.

Skontrolovali sme, či podpora odmeňuje poľnohospodárov za skutočné zlepšenia dobrých životných podmienok zvierat, ktoré idú nad rámec minimálnych noriem, v súlade s dodatočnými nákladmi, ktoré im vznikli, a ušlým ziskom a či sú k dispozícii dostatočné informácie o monitorovaní.

Nad rámec minimálnych noriem

83. Orgány členských štátov vymedzili zlepšenia dobrých životných podmienok zvierat, ktoré sú potrebné na to, aby sa poľnohospodári mohli uchádzať o podporu v rámci opatrenia 14, napr. spásanie letných pastvín pri hovädzom dobytku, viac priestoru pre zvieratá v poľnohospodárskom podniku a počas prepravy a zlepšené podmienky ustajnenia.

84. V Nemecku (Severné Porýnie-Vestfálsko) a Rumunsku, ako vo väčšine členských štátov, sa rutinne kupujú chvosty v intenzívnych chovoch ošípaných, hoci je to v právnych predpisoch zakázané. Počas našej návštevy týchto dvoch členských štátov sme videli, že ošípané v poľnohospodárskych podnikoch, ktoré dostali podporu z opatrenia 14, mali chvosty kupírované a nemali prístup k dostatočnému materiálu na obohatenie prostredia, ako sa to požaduje v právnych predpisoch⁶⁸ (pozri ilustráciu 5).

85. Veterinárni odborníci⁶⁹ súhlasia, že vplyv jedného parametra na dobré životné podmienky zvierat je obmedzený, ak nie je kombinovaný s inými parametrami chovu hospodárskych zvierat. To znamená, že nárast priestoru dostupného pre ošípané o 10 alebo

⁶⁸ Bod 4 prílohy I k [smernici 2008/120/ES](#): „musia mať ošípané vždy prístup k dostatočnému množstvu materiálu, ktorý im umožní skúmanie a manipulovanie, ako je slama, seno, drevo, piliny, hubový kompost, rašelina alebo ich zmes, ktorá neohrozuje zdravie zvierat“.

⁶⁹ Konzultovaní počas zasadnutia odborníkov, ktoré bolo zorganizované na účely tohto auditu.

20 % nemusí mať veľký vplyv na ich dobré životné podmienky, ak tam nie je materiál na obohatenie prostredia.

Ilustrácia 5 – Nedodržiavanie pravidiel EÚ o zabezpečení materiálu na obohatenie prostredia pre ošípané u príjemcu fondov rozvoja vidieka na dobré životné podmienky zvierat v Rumunsku

Zdroj: EDA.

86. GR AGRI konzultuje GR SANTE pred schválením programov rozvoja vidieka členských štátov. Napriek tomu Komisia nevyužila informácie o oblastiach, v ktorých sa v rozsiahlej miere nedodržiavajú podmienky, ktoré určilo GR SANTE (najmä rutinné kupírovanie chvostov

ošípaných a zabezpečenie materiálu na obohatenie prostredia, kde súlad dosiahli len Fínsko a Švédsko), aby namietala členským štátom, ako využívajú opatrenie v týchto oblastiach.

Zmierňovanie rizika mŕtvej váhy

87. Mŕtva váha je situácia, keď by sa dotovaná činnosť úplne alebo čiastočne vykonala bez poskytnutia grantovej pomoci. Existuje riziko, že príjemca by vykonal požiadavky opatrenia 14 aj bez podpory rozvoja vidieka, napríklad pretože toto opatrenie odráža zvyčajné poľnohospodárske postupy, alebo pretože sa príjemca už zúčastnil na súkromnom systéme kvality, ktorý zahŕňal rovnaké požiadavky predtým, ako podal žiadosť o podporu v rámci opatrenia 14.

88. Našimi kontrolami troch členských štátov, ktoré uplatňujú opatrenie 14, sa ukázalo, že riadiace orgány zmierňujú riziko mŕtvej váhy, ktoré je spojené najmä so súkromnými systémami kvality. Obaja príjemcovia opatrenia 14, ktorých sme kontrolovali v Nemecku (Severné Porýnie-Vestfálsko) a Taliansku (Sardínia), sa zúčastňovali súkromných systémov s požiadavkami na dobré životné podmienky zvierat⁷⁰. V Nemecku (Severné Porýnie-Vestfálsko) systém kvality zahŕňal asi 10 % chovov ošípaných v regióne a zahŕňal platené záväzky, ktoré sa prekrývali s požiadavkami opatrenia na dobré životné podmienky zvierat.

89. Zaznamenali sme, že v Taliansku (Sardínia) orgány zmiernili riziko, že by sa z opatrenia 14 mohli podporovať činnosti, ktoré odrážajú zvyčajné poľnohospodárske postupy. Orgány pri navrhovaní opatrenia v oblasti dobrých životných podmienok zvierat zvažovali požiadavky na dobré životné podmienky zvierat aj prísnejšie normy, ktoré miestni poľnohospodári pravidelne uplatňujú. Zvyčajný postup bol určený na základe skúseností veterinárov a dôkazov z talianskej poľnohospodárskej a účtovnej informačnej siete. Napríklad, zákonná požiadavka na minimálny priestor pre teľatá je 1,8 m², zatiaľ čo v praxi poľnohospodári na Sardínii poskytovali v priemere 3,2 m² pre každé teľa. Sardínske orgány stanovili príslušnú požiadavku z opatrenia na dobré životné podmienky zvierat na minimálne 4,5 m² pre každé teľa.

⁷⁰ „Initiative Tierwohl“ v Nemecku, označovanie etiketou „UNICARVE“ v Taliansku.

90. Komisia vydala pre členské štáty usmernenia, v ktorých uvádza, že platbami na dobré životné podmienky zvierat by sa mohli podporovať činnosti, ktoré by sa inak nevykonávali a vykonali audity súladu, aby skontrolovala vykonávanie opatrenia 14. Komisia však nekontrolovala pri schvaľovaní programov rozvoja vidieka alebo počas jej auditov, či členské štáty zohľadnili možné prekrývanie so súkromnými systémami.

Kontrolovanie, či je výpočet podpory primeraný

91. V rámci auditov na účely vyhlásenia o vierohodnosti EDA zistil, že výpočet podpory v rámci opatrenia 14 v Rumunsku viedol k nadmerným platbám poľnohospodárom. Komisia potvrdila chyby vo výpočte za päť čiastkových opatrení a navrhla finančné opravy vo výške asi 59 mil. EUR týkajúce sa platieb vykonaných od októbra 2013 do októbra 2016. Komisia v súčasnosti vyšetroje podobný prípad týkajúci sa možného nadhodnotenia platieb v inom členskom štáte.

Monitorovanie dobrých životných podmienok zvierat

92. Spoločný systém monitorovania a hodnotenia (SSMH)⁷¹ má za cieľ preukázať napredovanie politiky rozvoja vidieka a posúdiť vplyv, účinnosť, efektívnosť a relevantnosť intervenčných opatrení v rámci politiky rozvoja vidieka, ale neobsahuje konkrétne ukazovatele alebo otázky týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat.

93. Komisia nemá informácie o očakávaných alebo skutočných výsledkoch a vplyve fondov rozvoja vidieka poskytnutých na dobré životné podmienky zvierat. Existujúce ukazovatele neumožňujú posúdiť vplyv fondov rozvoja vidieka vo výške 2,5 mld. EUR vyčlenených v rokoch 2007 až 2020 na platby v oblasti dobrých životných podmienok zvierat (1 mld. EUR na roky 2007 – 2013 a 1,5 mld. EUR na roky 2014 – 2020).

94. Členské štáty mohli definovať dodatočné ukazovatele v rámci SSMH. Kontrolované členské štáty túto možnosť nevyužili. Taliansko (Sardínia) a Rumunsko však definovali niektoré ukazovatele na interné účely. V Taliansku (Sardínia) orgány vypracovali ukazovateľ na meranie počtu somatických buniek v mlieku a použili ho ako náhradný ukazovateľ

⁷¹ Článok 67 nariadenia (EÚ) č. 1305/2013.

dobrých životných podmienok oviec a kôz. V Rumunsku orgány použili miery úmrtnosti na meranie zmien v dobrých životných podmienkach zvierat v poľnohospodárskych podnikoch, ktoré dostávali podporu.

95. V zhrnutí hodnotení *ex post* v rámci predchádzajúceho programového obdobia⁷² sa opatrenie „platby na dobré životné podmienky zvierat“ hodnotilo na základe počtu podporených poľnohospodárskych podnikov. V tomto hodnotení sa uvádza, že jeho vplyv bol obmedzený, pretože len 1,1 % poľnohospodárskych podnikov v EÚ s chovom hospodárskych zvierat využilo toto opatrenie.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA

96. Dobré životné podmienky zvierat sú pre občanov EÚ dôležitou záležitosťou. Odráža sa to aj v Zmluve o EÚ a právnych predpisoch v tejto oblasti. Komisia aktívne rieši obavy zainteresovaných strán a vypracovala stratégiu, ktorá poskytuje rámec pre jej činnosti.

97. V rámci nášho auditu sme preskúmali celkové vykonávanie tejto stratégie a pokrok pri dosahovaní cieľov v oblasti dodržiavania právnych predpisov týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat a optimalizovanie synergií so spoločnou poľnohospodárskou politikou prostredníctvom krížového plnenia a rozvoja vidieka. Snažili sme sa zodpovedať túto otázku:

Prispievajú opatrenia Komisie a členských štátov účinne k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat?

98. Dospeli sme k záveru, že opatrenia EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat zlepšili dodržiavanie požiadaviek v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a podporili prísnejšie normy s jasným pozitívnym vplyvom na dobré životné podmienky zvierat. Napriek tomu pretrvávajú niektoré nedostatky a existuje priestor na zlepšenie koordinácie

⁷² Zhrnutie hodnotení *ex post* programov rozvoja vidieka (PRV) v období 2007 – 2013, hodnotiaca štúdia, Ecorys a IfLS, apríl 2018.

s kontrolami krížového plnenia a využívanie podpory rozvoja vidieka na účely dobrých životných podmienok zvierat.

99. Zistili sme, že Komisia dokončila poslednú stratégiu EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat (Komisia pri tom nezrevidovala legislatívny rámec v oblasti dobrých životných podmienok zvierat). Vyskytli sa oneskorenia vo väčšine plánovaných opatrení (pozri **body 28 a 29**). V stratégii neboli vymedzené merateľné ukazovatele monitorovania, Komisia neposúdila, či stratégia dosiahla svoje ciele, ani nestanovila, či je potrebná nová stratégia.

100. Údaje dostupné na úrovni EÚ nie sú dostatočne rozsiahle a spoľahlivé na to, aby poskytovali zmysluplné informácie o miere dodržiavania právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v oblastiach, v ktorých Komisia určila potrebu zlepšenia (pozri **body 30 až 33**). Konkrétne, pokiaľ ide o uplatňovanie výnimky z usmrčovania zvierat bez omračovania, právny základ umožňuje rôzne výklady a postupy v členských štátoch a požiadavky na predkladanie správ neexistujú. Preto nie sú dostupné dostatočné informácie na posúdenie, či členské štáty zabránili nadmernému uplatňovaniu tejto výnimky niektorými prevádzkovateľmi bitúnkov, čo bola jedna zo záležitostí, na ktoré Komisia poukázala pred začiatkom súčasnej stratégie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat (pozri **body 43 až 45**).

Odporúčanie 1 – Strategický rámec politiky Komisie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat

Na usmernenie svojich činností v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v budúcnosti by Komisia mala:

- a) vyhodnotiť stratégiu v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2012 – 2015 s cieľom určiť, do akej miery sa dosiahli jej ciele a či sa usmernenia, ktoré vydala, uplatňujú,

Cieľový dátum vykonania: 2020.

- b) definovať východiskové hodnoty a cieľové ukazovatele na meranie a porovnávanie miery súladu členských štátov v zostávajúcich rizikových oblastiach určených v hodnotení,

Cieľový dátum vykonania: 2021.

- c) zvážiť, ako pristúpiť k záverom vyššie uvedeného hodnotenia (napríklad prostredníctvom novej stratégie alebo akčného plánu a/alebo revízie právnych predpisov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat) a uverejniť výsledky svojho posúdenia.

Cieľový dátum vykonania: 2021.

101. Z nášho auditu vyplynulo, že Komisia a členské štáty úspešne vyriešili niektoré záležitosti v oblasti dobrých životných podmienok zvierat kombináciou usmernení a činností na presadzovanie práva (pozri **body 34 až 40**).

102. Napredovanie však bolo pomalé v ďalších oblastiach a stále pretrvávajú niekoľko nedostatkov týkajúcich sa uplatňovania minimálnych noriem požadovaných v právnych predpisoch, aj keď sú právne predpisy v platnosti až 18 rokov (pozri **body 41 a 42**). Okrem toho, napriek niektorým osvedčeným postupom nebolo jasné, či boli kontroly členských štátov týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat založené na riziku (obzvlášť v oblasti prepravy). Kontrolované členské štáty nevyužívali naplno informácie vyplývajúce z auditov a sťažností. Komisia určila a konala vo väčšine záležitostí, zatiaľ sa jej však nepodarilo vyriešiť ich úplne (pozri **body 47 až 63**).

Odporúčanie 2 – Presadzovanie práva Komisiou a usmernenia v oblasti dodržiavania pravidiel

S cieľom lepšie riešiť rizikové oblasti a šíriť osvedčené postupy by Komisia mala:

- a) vypracovať stratégiu presadzovania práva na posilnenie mechanizmov následnej kontroly odporúčaní GR SANTE s cieľom znížiť čas na spustenie uspokojivých opatrení

v nadväznosti na jej odporúčania vydané po auditoch a presadzovať právne predpisy, najmä tie, ktoré sú už dlho v platnosti.

Cieľový dátum vykonania: 2020.

- b) spolu s členskými štátmi určiť, ako môžu nástroje, ktoré sú dostupné v TRACES, podporiť vypracovanie analýz rizík na účely kontroly prepravy živých zvierat, a šíriť usmernenia o využívaní týchto nástrojov.

Cieľový dátum vykonania: 2020.

103. Kontroly členských štátov vo všeobecnosti zahŕňali relevantné požiadavky na dobré životné podmienky zvierat a zistili sme niekoľko príkladov dobrej koordinácie medzi orgánmi zodpovednými za úradné kontroly dobrých životných podmienok zvierat a orgánmi zodpovednými za kontroly krížového plnenia. Napriek tomu, hoci ten istý kontrolný orgán vykonával úradné kontroly a kontroly krížového plnenia, niektoré členské štáty nezabezpečili, aby sa informácie zistené v priebehu úradných kontrol s potenciálnym vplyvom na požiadavky krížového plnenia mohli vymieňať účinne. Navyše sa vyskytli prípady, keď sankcie stanovené platobnými agentúrami v rámci krížového plnenia neboli proporcionálne k závažnosti nezrovnalostí (pozri **body 65 až 76**).

Odporúčanie 3 – Zlepšiť koordináciu úradných kontrol a kontrol krížového plnenia

Na posilnenie prepojenia medzi systémom krížového plnenia a dobrými životnými podmienkami zvierat by Komisia mala:

- a) v rámci jej auditov súladu týkajúcich sa krížového plnenia posúdiť úplnosť výkazníctva členských štátov prípadov nedodržiavania pravidiel zistených počas kontrol krížového plnenia, napr. krížovou kontrolou výsledkov úradných kontrol a databázami príjemcov, na ktorých sa vzťahuje krížové plnenie,

Cieľový dátum vykonania: 2020.

- b) stavajúc na predchádzajúcich opatreniach ďalej zdieľať osvedčené postupy v oblasti krížového plnenia a informovať členské štáty o zisteniach týkajúcich sa súladu, ktoré sú

základom rozhodnutí o stanovení finančních oprávnění, pretože systém sankcií týkajúci sa dobrých životných podmienok zvierat je príliš zhovievavý.

Cieľový dátum vykonania: 2020.

104. Hoci bolo podporovanie dobrých životných podmienok zvierat prioritou stratégie rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020, zistili sme, že konkrétne opatrenie „Dobré životné podmienky zvierat“ sa nevyužívalo v rozsiahlej miere. Nákladová účinnosť tohto opatrenia bola znížená, pretože sa ním podporovali poľnohospodárske podniky, ktoré nedodržiavali niektoré minimálne požiadavky na dobré životné podmienky ošípaných, existovalo riziko mŕtvej váhy z dôvodu prekryvania sa s požiadavkami súkromných systémov, a spoločnému rámcu pre monitorovanie chýbali ukazovatele zlepšenia dobrých životných podmienok zvierat. Členské štáty zriedka využili príležitosť podporiť dobré životné podmienky zvierat prostredníctvom iných opatrení v oblasti rozvoja vidieka (pozri **body 77 až 95**).

Odporúčanie 4 – Využívanie podpory rozvoja vidieka na dosiahnutie cieľov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat

S cieľom podporiť účinné využívanie podpory rozvoja vidieka na účely dobrých životných podmienok zvierat by Komisia mala:

- a) pri schvaľovaní zmien existujúcich programov rozvoja vidieka, ako aj pri schvaľovaní nových programových dokumentov pre programy rozvoja vidieka po roku 2020, namietat členským štátom, ako využívajú opatrenia v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v sektoroch, kde sú dôkazy o rozsiahlom nedodržiavaní pravidiel (napr. kupovanie chvostov ošípaných) a kontrolovať potenciálne prekryvanie so súkromnými systémami s podobnými požiadavkami,

Cieľový dátum vykonania: 2021.

- b) podporovať výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi o dodatočných, dobrovoľných ukazovateľoch výsledkov a vplyvu pre opatrenie týkajúce sa dobrých

životných podmienok zvierat v rámci spoločného systému monitorovania a hodnotenia, ktorý bude zavedený pre programové obdobie po roku 2020.

Cieľový dátum vykonania: 2020.

- c) pre programové obdobie po roku 2020 poskytnúť členským štátom usmernenia k využívaniu ďalších opatrení v oblasti rozvoja vidieka s cieľom podporovať vyššie normy v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, aby mali poľnohospodári širší rad stimulov zlepšovať dobré životné podmienky zvierat.

Cieľový dátum vykonania: 2021.

Túto správu prijala komora I, ktorej predsedá Nikolaos MILIONIS, člen Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 3. októbra 2018.

Za Dvor audítorov

Klaus-Heiner LEHNE
predseda

Prehľad opatrení plánovaných v stratégii EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na roky 2012 – 2015

Plánované opatrenia	Termín ¹ / plánované	Dokončené
Série činnosti na presadzovania práva v oblasti ochrany nosníc (smernica 1999/74/ES)	2012	2012
Vykonávanie plánu a činností na presadzovanie práva v oblasti skupinového ustajnenia prasných ošípaných (smernica 2008/120/EC)	2012	2012
Vykonávanie plánu z nariadenia o usmrcovaní zvierat (nariadenie Rady (ES) č. 1099/2009)	2012	2012
Správa Európskemu parlamentu a Rade o:		
rôznych metódach omračovania hydiny ¹	2013	2013
uplatňovaní nariadenia (ES) č. 1523/2007, ktorým sa zakazuje uvádzanie kožušiny mačiek a psov na trh ¹	2012	2013
vplyve genetického výberu na dobré životné podmienky kurčiat chovaných na produkciu mäsa ¹	2012	2016
systéme, ktorým sa hovädzí dobytok znehybňuje prevrátením alebo inou neprirodzenou polohou ¹	2014	2016
možnosti zavedenia určitých požiadaviek týkajúcich sa ochrany rýb pri usmrcovaní ¹	2015	2018
vykonávaní smernice 2007/43/ES a jej vplyve na dobré životné podmienky kurčiat chovaných na produkciu mäsa ¹	2015	2018
Správa Rade o transpozícii smernice 98/58/ES ¹	2013	2016
Správa o vplyve medzinárodných činností v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na konkurencieschopnosť európskych chovateľov hospodárskych zvierat v globalizovanom svete	2014	2018
Štúdia o:		
životných podmienkach chovaných rýb v čase usmrtenia	2012	2017
príležitosti poskytnúť spotrebiteľom príslušné informácie o omračovaní zvierat ¹	2013	2015
vzdelávacích a informačných činnostiach v oblasti dobrých životných podmienok zvierat určených širokej verejnosti a spotrebiteľom	2013	2016
dobrych životných podmienkach chovaných rýb počas prepravy	2013	2017
dobrych životných podmienkach psov a mačiek, ktoré sú predmetom obchodovania	2014	2016
Vykonávacie predpisy EÚ alebo usmernenia k:		
ochrane zvierat počas prepravy	2012	2017
ochrane zvierat počas usmrčovania	2014	2017
ochrane ošípaných	2013	2016

Možný legislatívny návrh na zjednodušenie právneho rámca EÚ týkajúceho sa dobrých životných podmienok zvierat	2014	zanechané
--	------	-----------

¹ Požadované v právnych predpisoch EÚ.

Príloha II**Prehľad informácií začlenených do kontrolných správ z poľnohospodárskych podnikov, ktoré predložili kontrolované členské štáty Komisii**

Krajina	Rok	Priemerná miera kontrol	Podiel lokalít nedodržiavajúcich pravidlá na celkovom počte kontrolovaných lokalít														
			Nosnice s voľným výbehom	Nosnice z podlahového odchovu	Nosnice v prispôsobených klietkach	Morky	Kura domáca	Kačice	Husi	Vtáky nadradu bežce	Ošipané	Hovädzí dobytok (okrem teliat)	Teľatá	Ovce	Kozy	Kožušinové zvieratá	Všetky kategórie zvierat
Nemecko	2013	5 %	nie je k dispoz.														
	2014		7 %	8 %	11 %	14 %	13 %	8 %	11 %	3 %	26 %	20 %	22 %	17 %	15 %	31 %	19 %
	2015		nie je k dispoz.														
	2016		nie je k dispoz.														
Francúzsko	2013	1 %	60 %		38 %	25 %	49 %	38 %	47 %	50 %	58 %	41 %	33 %	46 %	56 %	54 %	44 %
	2014	1 %	61 %		46 %	32 %	42 %	32 %	44 %	67 %	56 %	39 %	30 %	48 %	52 %	50 %	41 %
	2015		nie je k dispoz.														
	2016		nie je k dispoz.														
Taliansko	2013	12 %	11 %	11 %	12 %	22 %	12 %			0 %	15 %	13 %	9 %	9 %	9 %	14 %	12 %
	2014	22 %	3 %	6 %	13 %	0 %	8 %			0 %	11 %	6 %	16 %	4 %	3 %	8 %	8 %
	2015	18 %	1 %	4 %	3 %	1 %	3 %			11 %	7 %	4 %	5 %	3 %	3 %	0 %	4 %
	2016		nie je k dispoz.														
Poľsko	2013	5 %	16 %	14 %	8 %	2 %	14 %	12 %	11 %	0 %	18 %	17 %	17 %	22 %			17 %
	2014	5 %	10 %	10 %	10 %	4 %	12 %	7 %	7 %	0 %	16 %	17 %	17 %	17 %	87 %	15 %	17 %
	2015	5 %	12 %	10 %	13 %	6 %	19 %	12 %	10 %	3 %	13 %	16 %	13 %	16 %	16 %	10 %	14 %
	2016	5 %	15 %	8 %	10 %	5 %	15 %	9 %	3 %	6 %	14 %	15 %	12 %	16 %	14 %	7 %	13 %
Rumunsko	2013	74 %	0 %	30 %	22 %	0 %	25 %	0 %	0 %	100 %	25 %	41 %	36 %	37 %			33 %
	2014	63 %	14 %	18 %	33 %	20 %	62 %	0 %		50 %	20 %	29 %	45 %	21 %	14 %	0 %	28 %
	2015	50 %	50 %	25 %	9 %	13 %	15 %			100 %	16 %	25 %	36 %	29 %	13 %	0 %	22 %
	2016		nie je k dispoz.														

Zdroj: Správy o úradných kontrolách dobrých životných podmienok zvierat v poľnohospodárskych podnikoch predložené GR SANTE.

Príloha III**Kontroly členských štátov a údaje o usmrcovaní zvierat bez omráčenia**

Členský štát	Existuje konkrétny postup na skontrolovanie odôvodnenia na uplatnenie výnimky?	Sú dostupné informácie na vnútroštátnej úrovni na preukázanie rozsahu usmrčovania bez omráčenia?
Nemecko	Áno, príslušné orgány udeľujú výnimku pre usmrtenie zvierat bez omráčenia na základe požiadaviek členov náboženských združení. Žiadatelia musia mať sídlo v krajine a musia dokázať, že sa v ich náboženských predpisoch požaduje konzumácia takéhoto mäsa.	Áno. Z odhadov orgánov na základe údajov z rokov 2014 až 2015 vyplýva, že v Nemecku bol usmrtený veľmi nízky počet zvierat bez omráčenia (180 oviec a kôz, 186 kusov hydiny) a že asi 24 % oviec a kôz bolo usmrtených pre potreby náboženských komunít metódami omráčenia elektrinou, ktoré nie sú uvedené v príslušnom nariadení EÚ. V praxi dovoz z iných krajín prispieva k pokrytiu potrieb náboženských komunít v Nemecku.
Francúzsko	Áno, príslušné orgány požadujú, aby bitúnky viedli záznamy o komerčných objednávkach zodpovedajúcich uplatneniu výnimky. V internom hodnotení uplatňovania výnimky z usmrčovania zvierat bez omráčenia, ktoré vykonali francúzske orgány, sa poukázalo na to, že vzťah medzi komerčnými objednávkami a uplatňovaním výnimky nemožno overiť.	Existuje obmedzený prehľad na základe neoverených odhadov prevádzkovateľov, ktorí uviedli, že použili túto metódu pri 14 % hovädzieho dobytku a 30 % ošípaných usmrtených v roku 2015. Nie sú informácie za hydinu či kozy.
Taliansko	Áno, je tam podobný postup schvaľovania ako v Rumunsku, ale neexistuje požiadavka na informácie o počte príslušných zvierat.	Obmedzené – sú len niektoré údaje o počte bitúnkov, ktoré majú schválenú výnimku.
Poľsko	V Poľsku bolo usmrcovanie zvierat bez omráčenia zakázané vnútroštátnym zákonom v rokoch 2012 až 2014, keď ústavný súd rozhodol, že tieto postupy nie sú v súlade s ústavou. Od roku 2014 sa uplatňuje výnimka stanovená v právnych predpisoch EÚ.	
	Nie. Príslušné orgány len kontrolujú, či sa usmrtenie vykonáva v bitúnku a či sú zvieratá znehybnené. Neexistuje požiadavka kontrolovať, či je	Obmedzené – sú určité neoficiálne odhady za hovädzí dobytok a hydinu.

	výnimka podporovaná existenciou komerčných objednávok na takéto mäso.	
Rumunsko	Áno, príslušné orgány udeľujú výnimku na základe žiadosti bitúnku a osvedčenia cirkevného orgánu, v ktorom sa konkretizuje druh, počet príslušných zvierat a dátum (dátumy), kedy by k usmrteniu došlo.	Áno. V roku 2016 orgány udelili výnimku asi na 6 % produkcie hovädzieho mäsa, 9 % produkcie ovčieho mäsa a 4 % produkcie kuracieho mäsa.

Príloha IV**Kontroly krížového plnenia v kontrolovaných členských štátoch¹**

Nemecko (2016)						
Požiadavka	Miera kontrol	Miera nedodržania pravidiel	Rozloženie nedodržania pravidiel podľa kategórie zníženia platby			
			0 %	1 %	3 %	5 %
SMR 11	1,7 %	5,1 %	8 %	5 %	70 %	18 %
SMR 12	2,2 %	9,1 %	11 %	9 %	66 %	14 %
SMR 13	1,4 %	9,3 %	4 %	27 %	46 %	23 %

Taliansko (2016)						
Požiadavka	Miera kontrol	Miera nedodržania pravidiel	Rozloženie nedodržania pravidiel podľa kategórie zníženia platby			
			0 %	1 %	3 %	5 %
SMR 11	2,6 %	3,9 %	73 %	5 %	8 %	14 %
SMR 12	2,3 %	6,7 %	75 %	3 %	13 %	9 %
SMR 13	5,9 %	2,1 %	70 %	10 %	10 %	10 %

Poľsko (2016)						
Požiadavka	Miera kontrol	Miera nedodržania pravidiel	Rozloženie nedodržania pravidiel podľa kategórie zníženia platby			
			0 %	1 %	3 %	5 %
SMR 11	1,4 %	2,8 %	0 %	2 %	95 %	3 %
SMR 12	1,4 %	1,8 %	0 %	0 %	91 %	9 %
SMR 13	1,8 %	1,5 %	0 %	1 %	92 %	7 %

Rumunsko (2016)						
Požiadavka	Miera kontrol	Miera nedodržania pravidiel	Rozloženie nedodržania pravidiel podľa kategórie zníženia platby			
			0 %	1 %	3 %	5 %
SMR 11	13,3 %	0,0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
SMR 12	13,3 %	0,0 %	0 %	50 %	0 %	50 %
SMR 13	13,3 %	0,0 %	0 %	0 %	0 %	100 %

Pozn.: Údaje za Francúzsko neboli v čase konania auditu ešte k dispozícii pre zmeny zavedené v roku 2015 v súvislosti so systémom priamych platieb vo Francúzsku a prispôbením integrovaného administratívneho a kontrolného systému novým pravidlám SPP a krížového plnenia (zavedené v roku 2015).

Zdroj: Štatistika z kontrol krížového plnenia zaslaná členskými štátmi Komisii.

¹ SMR (povinné požiadavky týkajúce sa hospodárenia) sa týkajú požiadaviek a noriem stanovených v [smernici 2008/119/ES](#) o ochrane teliat (SMR 11), [smernici 2008/120/ES](#) o ochrane ošípaných (SMR 12) a [smernici 98/58/ES](#) o ochrane zvierat chovaných na hospodárske účely (SMR 13). Miera nedodržania pravidiel a rozloženie nedodržania pravidiel podľa kategórie zníženia platby nezahŕňa prípady opakovaného nedodržania pravidiel alebo zámerného nedodržania pravidiel.

ODPOVEDE KOMISIE NA OSOBITNÚ SPRÁVU EURÓPSKEHO DVORA AUDÍTOROV

„DOBRE ŽIVOTNÉ PODMIENKY ZVIERAT V EÚ: UZAVRETIE MEDZERY MEDZI AMBICIÓZNymi CIEĽMI A VYKONÁVANÍM V SKUTOČNOSTI“

ZHRNUTIE

III. Komisia pracuje na zlepšení zacielenia podpory na presadzovanie vyšších štandardov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ako sa uvádza v navrhovanom právnom rámci pre SPP po roku 2020.

Pozri aj odpoveď Komisie na bod IX.

V. Od povahy potrebných opatrení závisí čas, za ktorý možno v členských štátoch dosiahnuť pokrok. Komisia naďalej monitoruje a sleduje tieto záležitosti.

VII. Medzi právne predpisy v oblasti krízového plnenia patria všeobecné pravidlá týkajúce sa sankcií, ktoré majú členské štáty uplatňovať s cieľom zabezpečiť, aby boli primerané a odradzujúce (pozri odôvodnenie 57 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013), pretože musia zohľadňovať závažnosť, rozsah, trvanie a opakovanie zisteného nesplnenia podmienok (pozri článok 99 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013). V súlade so zásadou spoločného riadenia sú členské štáty zodpovedné za stanovenie výšky sankcií uplatňovaných voči jednotlivým poľnohospodárom, v prípade ktorých sa zistilo porušenie povinností v oblasti krízového plnenia, a za ich vymáhanie. Ak sa v rámci auditov GR AGRI zistia zhovievavé systémy sankcií, nasledujú postupy overenia súladu a voči členským štátom sa môžu uplatniť finančné opravy.

VIII. Vzhľadom na skutočnosť, že opatrenie „Dobré životné podmienky zvierat“ nie je povinným opatrením, orgány členských štátov môžu na základe posúdenia vlastných potrieb sami zvážiť, či majú záujem o začlenenie takejto podpory do programov. Môžu takisto podporovať dobré životné podmienky zvierat z iných prostriedkov vrátane štátneho financovania.

Už v súčasnom období 2014 – 2020 právny rámec poskytuje jednoznačnú možnosť navrhnúť integrované opatrenia (kombináciu opatrení). Niektoré členské štáty túto možnosť využívajú a uplatňujú ďalšie opatrenia, ako napr. v súvislosti s investíciami alebo prenosom znalostí, pričom v druhom z uvedených prípadov sa podporuje výmena osvedčených postupov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

IX. Návrh novej SPP po roku 2020 zverejnila Komisia po zohľadnení požiadaviek zo strany zákonodarcov a zainteresovaných strán s cieľom zjednodušiť a zefektívniť SPP, ako aj nahradiť krízové plnenie podmienenosťou. Členské štáty budú mať väčšiu flexibilitu v spôsobe, akým môžu dosiahnuť stanovené zámery a ciele určené v rámci SPP na základe nového modelu ich plnenia. V súčasnosti je podpora dobrých životných podmienok zvierat súčasťou širšej priority, ktorá sa zaoberá organizáciou potravinového reťazca. Politika rozvoja vidieka ponúka flexibilný rámec, prostredníctvom ktorého sa členské štáty môžu v súlade so zásadou subsidiarity a v kontexte spoločného riadenia rozhodnúť, ako môžu čo najlepšie podporiť zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat.

Ak sa dobré životné podmienky zvierat stanú jedným zo špecifických cieľov rozvoja vidieka v období rokov 2021 – 2027, pozícia dobrých životných podmienok zvierat sa v kontexte rozvoja vidieka posilní.

Komisia v súčasnosti pracuje na vývoji projektu v oblasti ukazovateľov dobrých životných podmienok zvierat a kontrol kvality s cieľom preskúmať užitočnosť takýchto ukazovateľov z hľadiska dobrých životných podmienok zvierat. K tomu patrí aj preskúmanie prepojení medzi systémom krízového plnenia a úradnými kontrolami v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ako aj vhodnosť ukazovateľov na meranie efektívnosti programov rozvoja vidieka

ÚVOD

8. Komisia pripomína, že zoznam požiadaviek, ktoré sú predmetom krížového plnenia, stanovujú zákonodarcovia, ktorými sú členské štáty prostredníctvom Rady, ako aj Európsky parlament. Okrem toho krížové plnenie nie je mechanizmom na uplatňovanie odvetvových právnych predpisov, ale jeho cieľom je dosiahnuť, aby SPP bola vo väčšom súlade s očakávaniami spoločnosti, a to uvedením požiadaviek, ktoré sa dostatočne týkajú poľnohospodárskej činnosti a plochy podniku (pozri odôvodnenie 54 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013). Tým sa vysvetľuje, prečo súčasťou krížového plnenia nie sú automaticky všetky požiadavky v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. V uplynulých rokoch zákonodarcovia vždy požadovali zjednodušenie mechanizmu krížového plnenia, ktorého výsledkom by bolo skrátenie zoznamu požiadaviek.

9. Poľnohospodári môžu prijať podnikateľské rozhodnutie o tom, ako budú spravovať chov, napr. ponechajú si chov ošípaných a hydiny bez toho, aby museli zároveň spravovať pôdu. Okrem toho sa krížové plnenie môže vzťahovať aj na poľnohospodárov bez pôdy, ak sú príjemcami určitých opatrení v oblasti rozvoja vidieka.

10. Komisia poukazuje na skutočnosť, že v prípade, ak odvetvové právne predpisy vyžadujú vyššiu mieru kontrol, takúto mieru možno uplatňovať.

PRIPOMIENKY

28. V niektorých prípadoch existujú jednoznačné súvislosti medzi sériami opatrení a strategickými cieľmi. Napríklad cieľ „podporiť členské štáty a prijať opatrenia na podporu dodržiavania predpisov“ jednoznačne súvisí so sériami opatrení zameraných na nosnice, zoskupovanie prasníc, právne predpisy v oblasti usmrcovania zvierat, zvieratá počas prepravy a ochranu ošípaných.

Súčasťou stratégie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat bol aj záväzok zvážiť uskutočniteľnosť zavedenia zjednodušeného legislatívneho rámca EÚ. To prispelo k prijatiu nariadenia o úradných kontrolách v roku 2017 a následnému určeniu prvého referenčného centra EÚ pre dobré životné podmienky zvierat v marci 2018.

31. Príloha stratégie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat obsahuje presný zoznam opatrení stanovených na monitorovanie úrovne dosahovania cieľov. V roku 2010 sa vykonalo hodnotenie politiky EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a niektoré opatrenia uvedené v prílohe stratégie odzrkadľujú strategické ciele, ako napr. „podporiť členské štáty a prijať opatrenia na podporu dodržiavania predpisov“.

Komisia uznáva, že na účely merania všetkých cieľov stratégie neboli stanovené žiadne cieľové ukazovatele. Jej opatrenia ešte neboli vyhodnotené vzhľadom na skutočnosť, že boli dokončené len začiatkom roka 2018, a preto sa vplyv všetkých opatrení ešte neprejavil.

Od roku 2017 Komisia nestanovila novú formálnu stratégiu. Napriek tomu sa však pracovalo na vývoji niekoľkých činností zameraných na tieto tri prioritné oblasti:

- lepšie uplatňovanie pravidiel EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat,
- rozvoj a používanie dobrovoľných záväzkov zo strany podnikateľských subjektov v súvislosti s ďalším zlepšovaním dobrých životných podmienok zvierat,
- presadzovanie noriem EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na celosvetovej úrovni.

39. Projekt EU Pilot umožňuje útvaram Európskej komisie a orgánom členských štátov nadviazať dialóg s cieľom nájsť už v počiatočnej fáze rýchlejšie a lepšie odpovede na otázky týkajúce sa správnej interpretácie, vykonávania a uplatňovania právnych predpisov EÚ. Tento dialóg, ktorý však nie je formálnym postupom v prípade nesplnenia povinnosti, prebieha na základe stanoveného postupu.

Rámček 3 – Pomalé napredovanie pri riešení niektorých odporúčaní Komisie

Keďže uplynulo relatívne dlhé obdobie, odkedy Francúzsko aktualizovalo, revidovalo a vydalo príručku pre vykonávanie kontrol, podľa názoru Komisie mal personál zodpovedný za vykonávanie úradných kontrol niektoré pokyny k dispozícii a v oblasti riešenia zistených nedostatkov sa prijali niektoré opatrenia. Úradné kontroly vo Francúzsku preto nemuseli byť nevyhnutne v rozpore s požiadavkami EÚ počas tohto obdobia. Francúzska príručka pre kontroly na kontrolných staniciach bola v roku 2017 ešte stále v procese finalizácie, no francúzske orgány už vykonali kontroly na kontrolných staniciach. GR SANTE naďalej sleduje túto záležitosť.

Na odporúčanie, ktoré spomína EDA, nadviazal ďalší audit Komisie v roku 2012, ktorého odporúčanie má prednosť pred spomínaným odporúčaním. Výzva na predkladanie ponúk na zariadenie pre všetky veterinárne služby vo Francúzsku bola vydaná 27. apríla 2017 ministerstvom, pod ktoré patrí portfólio poľnohospodárstva. Odporúčanie bolo uzavreté, keď francúzske orgány preukázali, že zariadenie bolo obstarané a pre zamestnancov boli vypracované pokyny na jeho použitie.

V hydinárni možno spozorovať zápach čpavku aj pri úrovniach, ktoré sú v rámci zákonných limitov.

Komisia sa domnieva, že aj keď boli predložené návrhy zmien príslušného rozhodnutia rumunskej vlády v súvislosti s následnými činnosťami vykonanými od roku 2014, Komisii zatiaľ nebolo potvrdené ich schválenie. GR SANTE naďalej sleduje túto záležitosť.

V skutočnosti sa situácia sa počas uvedeného obdobia výrazne menila, ako sa uvádza v správe o profile krajiny zverejnenej v apríli 2017.

- V následných odpovediach príslušný ústredný orgán navrhol rôzne opatrenia.
- V roku 2016 príslušný ústredný orgán požiadal Národné referenčné centrum pre dobré životné podmienky zvierat o podporu pri prehodnotení primeranosti prahových hodnôt uvedených v oznámení ministerstva.
- Príslušný ústredný orgán uviedol, že plánuje zosúladiť predchádzajúce hodnoty s novým posudkom národného referenčného centra.

Odporúčanie bolo uzavreté na základe písomných dôkazov a táto skutočnosť bude zohľadnená v ďalšom aktualizovanom profile krajiny, ktorý by mal byť zverejnený v roku 2019.

45. Komisia sa domnieva, že táto otázka je zložitá a vyžaduje dôkladné preskúmanie vzhľadom na dôsledky vo vzťahu k rôznym náboženským spoločenstvám.

Od roku 2012 niekoľko členských štátov prijalo prísnejšie vnútroštátne opatrenia týkajúce sa usmrcovania zvierat bez omráčenia (BE, EL, DK, LT), čím sa pridali k štátom, v ktorých sa vnútroštátne opatrenia už uplatňovali (AT, CZ, DE, FI, FR, HU, SE, SI).

54. Právne predpisy EÚ o dobrých životných podmienkach zvierat sa zameriavajú najmä na veľké intenzívne chovy (ošípaných, teliat, nosníc, brojlerov), takže je logické, že úrady využívajú svoje obmedzené zdroje na kontrolu väčších chovov a nie drobných chovov¹. Členské štáty by však mali túto voľbu riadne podložiť analýzou rizík, ktorá nesmie viesť k oslobodeniam od kontrol.

¹ Napríklad smernica Rady 2008/120/ES v preambule zdôrazňuje tieto aspekty: (6) rozdiely, ktoré môžu deformovať konkurenčné podmienky (7) normy..., aby sa zabezpečil racionálny rozvoj produkcie; a preto sa kladie väčší dôraz na veľkochov.

55. Niektoré členské štáty používajú systémy na stanovenie priorít pri kontrolách plánovania dopravy, nákladov zvierat a pri cestných kontrolách. Komisia zabezpečuje spoločné využívanie osvedčených postupov z Rakúska, Dánska, Holandska a Spojeného kráľovstva aj zo strany ostatných členských štátov².

57. Aj keď je pravda, že vykonávanie analýzy rizika ostáva z väčšej časti na miestnej úrovni, existujú určité významné výnimky, ako sa uvádza v odpovedi Komisie na bod 55, pokiaľ ide o kontroly prepravy v Dánsku, Holandsku a Spojenom kráľovstve.

59. V praxi sa ukázalo, že vykonávanie auditov všetkých oblastí náležitým spôsobom v päťročnom cykle nie je vzhľadom na disponibilné prostriedky realizovateľné. S cieľom vyhnúť sa tejto slepej uličke boli v nezáväznom usmerňovacom dokumente stanovené ďalšie usmernenia. Dokument objasňuje, že každá téma spadajúca do rozsahu pôsobnosti nariadenia o úradných kontrolách v oblasti krmív a potravín sa musí zvážiť a preskúmať pri pravidelnom (každoročnom) posudzovaní rizík. V prípade zaradenia určitej témy do pravidelného procesu preskúmania sa požiadavka „pokrytia“ danej témy v rámci päťročného cyklu považuje za splnenú.

60. Príslušné auditorské správy Komisie obsahujú odporúčania pre členské štáty, v ktorých bola následná interná kontrola auditov nedostatočná; Komisia bude v nadväznosti na tieto odporúčania konať v súlade s bežnými postupmi.

61. Aj keď sťažnosti môžu byť užitočné pri identifikácii problémov, vo všeobecnosti nedokážu identifikovať všetky kľúčové oblasti záujmu. Mnohé prípady nedodržovania pravidiel zostávajú pre potenciálnych sťažovateľov neviditeľné a navyše sťažnosti môžu obsahovať prvky, ktoré môžu skresľovať situáciu.

62. Neexistuje žiadna právna požiadavka, podľa ktorej by členské štáty mali viesť ústredný register sťažností; neexistencia takého registra sama osebe nepreukazuje, že informácie zo sťažností neboli použité náležitým spôsobom alebo že proces rozhodovania nebol dostatočne podporený informáciami o rizikách z hľadiska dobrých životných podmienok zvierat (ktoré môžu pochádzať z mnohých rôznych zdrojov).

64. Krízové plnenie a rozvoj vidieka sa nevzťahujú na všetky prvky v oblasti dobrých životných podmienok zvierat, ktoré sú predmetom stratégie, ako napr. preprava zvierat. Preto existujú obmedzenia z hľadiska možných synergií medzi SPP a celkovými právnymi predpismi v oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

65. V súlade so zásadou spoločného riadenia zo strany členských štátov a Komisie a v záujme obmedzenia administratívnej záťaže členských štátov právne predpisy týkajúce sa krízového plnenia dávajú členským štátom možnosť využívať vlastné existujúce administratívne a kontrolné systémy namiesto systému výhradne určeného na krízové plnenie (pozri článok 98 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013). Konkrétne však neuvádzajú, ako by to mali členské štáty zabezpečiť a ktorý spôsob by bol najefektívnejší.

66. Takáto výmena informácií sa kontroluje v priebehu auditov krízového plnenia zo strany GR AGRI. Pri zistení nedostatkov sú členským štátom uložené finančné opravy.

70. Komisia nemá právomoc zahrnúť do svojich auditov krízového plnenia všetky druhy kontrol, ktoré sa týkajú dobrých životných podmienok zvierat. Na kontroly dobrých životných podmienok zvierat, ktoré vykonávajú vnútroštátne kontrolné orgány nad rámec vzorky 1 % všetkých príjemcov

² pozri súhrnnú správu 2014-7350, oddiel 6.

na účely krížového plnenia, sa vzťahujú iné právne predpisy než legislatíva o SPP, a preto nemôžu spadať pod audit GR AGRI.

V špecifických pravidlách o vykazovaní, ktoré sú súčasťou právnych predpisov týkajúcich sa krížového plnenia, sa hovorí len o kontrolách vykonávaných v kontexte krížového plnenia.

Ak však platobná agentúra dostane informácie o možných porušeníach zistených mimo kontrol krížového plnenia, tieto informácie môžu slúžiť ako základ pre ich posúdenie a v prípade potreby aj následné uplatnenie sankcií krížového plnenia. Ak boli uvedené porušenia oznámené platobnej agentúre, ktorá ich následne posúdila, budú predmetom auditov Komisie v rámci príslušných kontrol.

73. Pokiaľ ide o spoločné riadenie, právne predpisy týkajúce sa krížového plnenia ustanovujú, že hodnotiace tabuľky regiónov alebo členských štátov vypracúvajú príslušné vnútroštátne alebo regionálne orgány. Európska legislatíva však stanovuje rámec, podľa ktorého musia byť sankcie „primerané, účinné a odradzujúce“ (pozri odôvodnenie 57 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013). V článku 99 uvedeného nariadenia sa takisto uvádza, že pri výpočte sankcií sa zohľadní závažnosť, rozsah, trvanie a opakovanie, ako aj úmyselné nesplnenie podmienok. Okrem toho článku 38 až 40 nariadenia (EÚ) č. 640/2014 a články 73 až 75 nariadenia (EÚ) č. 809/2014 obsahujú ďalšie podrobnosti, ktoré majú členské štáty dodržiavať pri uplatňovaní sankcií.

74. Komisia sa domnieva, že kontrolné štatistiky nie sú samy osebe dôkazom na podporu tvrdenia, že systém kontroly alebo sankcií je nedostatočný („zhovievavý“) a že podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci T-506/15 (ods. 224) môže nízka miera chybovosti (iba) podporiť vznik vážnych pochybností na strane kontrolóra.

Pokiaľ ide o pripomienku, že „poľnohospodársky podnik, v ktorom kontrolóri zistili nedodržiavanie pravidiel až v 30 % bodov príslušného kontrolného zoznamu, bol považovaný za plne v súlade“ (Rumunsko), Komisia sa domnieva, že takéto špecifické prípady by boli v rámci jej auditov zachytené.

75. Komisia berie na vedomie pripomienku EDA, ale pripomína, že členské štáty sa môžu „na základe vlastného uváženia“ rozhodnúť, či zavedú systémy sankcií.

Komisia poukazuje na skutočnosť, že v hodnotiacich tabuľkách členských štátov (ako napr. v prípade Poľska) sa zvyčajne prideluje rôzny počet bodov podľa závažnosti nesplnenia podmienok, t.j., kombinácia „závažnosti“, „rozsahu“ a „trvania“. Počet porušení povinností preto nie je vždy určujúcim faktorom pri stanovení administratívnej sankcie v zmysle rámca pre krížové plnenie.

Okrem toho „zhovievavé“ systémy sankcií (ktoré nerešpektujú požiadavku, že sankcie majú byť spravídla vo výške 3 % podľa článku 39 delegovaného nariadenia (EÚ) č. 640/2014), by boli zachytené pri auditoch GR AGRI, pozri odpoveď Komisie na bod 76.

76. Komisia potvrdzuje, že pri auditoch uvedených v poznámke pod čiarou k pripomienke EDA sa odhalili systémy sankcií, ktoré bránia uplatňovaniu proporcionálnych sankcií (napr. v niektorých prípadoch nebolo možné uplatniť 5 %, v iných prípadoch 3 % alebo 5 %). Každý jeden z týchto auditov viedol k finančnej oprave a k žiadosti adresovanej členskému štátu, aby aktualizoval tabuľky sankcií tak, aby náležite zohľadňovali „závažnosť“, „rozsah“ a „trvanie“ vo vzťahu k všetkým platným požiadavkám v oblasti krížového plnenia.

Treba zdôrazniť, že v súvislosti so spoločným riadením je na členských štátoch, aby navrhli hodnotiace tabuľky, ktoré budú primerané miestnym chovateľským zvyklostiam. Právne ustanovenia nepredpisujú spôsob výpočtu znížení za jednotlivé porušenia, ale obsahujú všeobecné pravidlá. Z tohto dôvodu hodnotiace tabuľky nepodliehajú súhlasu Komisie. Komisia v záujme

podpory členských štátov pravidelne organizuje stretnutia expertov, na ktorých si vymieňajú osvedčené postupy.

79. Aj keď dobré životné podmienky zvierat nie sú výslovne uvedené v zozname pre oblasť zamerania 3A, túto skutočnosť nemožno chápať ako ich vylúčenie z tejto oblasti, keďže cieľ súvisiaci so zlepšením dobrých životných podmienok zvierat prispieva k cieľu pridávania hodnoty poľnohospodárskym výrobkom, ktorý je súčasťou oblasti zamerania 3A.

80. Členské štáty alebo regióny programujú svoje príslušné programy rozvoja vidieka na základe analýzy SWOT a posúdenia potrieb pre takúto konkrétnu oblasť programu. Preto sa podpora rozvoja vidieka zaoberá širokým rozsahom potrieb, a nielen dobrými životnými podmienkami zvierat.

81. Okrem podpory investícií do poľnohospodárskych podnikov, systémov kvality alebo ekologického poľnohospodárstva treba spomenúť aj podporu prostredníctvom prenosu poznatkov, vzdelávania a poradenských služieb. Tieto opatrenia sa často kombinujú s opatrením 14 „Dobré životné podmienky zvierat“ s cieľom zvýšiť povedomie poľnohospodárov a šíriť osvedčené postupy v záujme lepšieho riadenia v oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

84. Na žiadosť Komisie sa od členských štátov sa vyžadovalo vypracovanie akčných plánov o spôsobe, ktorým sa má zaviesť zákonný zákaz kupovania chvostov. Severné Porýnie-Vestfálsko vypracovalo začiatkom roka 2018 návrh akčného plánu, ktorý v súčasnosti tvorí základ pre ďalšie konzultácie na úrovni spolkovej krajiny, na celoštátnej úrovni a na úrovni EÚ.

Pravidlá krížového plnenia sa vzťahujú aj na podporu v dobrých životných podmienkach zvierat v rámci programu rozvoja vidieka, vrátane zákona o ochrane ošípaných, pričom nedodržiavanie týchto pravidiel by malo viesť k pokutám/administratívnym sankciám podľa závažnosti konkrétneho prípadu nesplnenia podmienok.

85. Komisia podporuje skombinovanie niekoľkých záväzkov alebo dokonca niekoľkých opatrení (tzv. integrovaných opatrení) na účely zlepšenia dobrých životných podmienok zvierat s cieľom zabezpečiť, aby sa zlepšilo niekoľko parametrov súčasne. V konečnom dôsledku však rozhodujú členské štáty, ktoré parametre chcú zlepšiť pomocou fondov rozvoja vidieka a ktoré prostredníctvom iných nástrojov a fondov. Obmedzenie dostupných zdrojov môže byť takisto jedným z dôvodov zamerania sa na najdôležitejšie parametre.

86. Pri programovaní opatrenia členské štáty vychádzajú z vlastnej analýzy SWOT a z posúdenia potrieb v danom odvetví. Okrem toho sa od nich sa očakáva vymedzenie záväzkov pre opatrenie 14 tak, že náležite stanovia východiskový stav a pôjdu nad rámec zvyčajných postupov uplatňovaných v poľnohospodárskych podnikoch. Konzultácie s GR SANTE sa zvyčajne uskutočňujú pred schválením nového opatrenia v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v rámci rozvoja vidieka, čo podporuje prístup GR AGRI k zavádzaniu účinných opatrení v oblasti dobrých životných podmienok zvierat a k riešeniu tých oblastí, v ktorých existujú najväčšie potreby.

Pokiaľ ide o krížové plnenie, zákaz rutinného kupovania chvostov tvorí súčasť požiadaviek, a preto patrí medzi východiská opatrení v oblasti rozvoja vidieka. Treba však poznamenať, že v mnohých členských štátoch sa krížové plnenie nevzťahuje najmä na intenzívne chovy ošípaných len z toho dôvodu, že nie sú automaticky príjemcami z SPP. Tieto chovy ošípaných väčšinou nedisponujú poľnohospodárskou pôdou. Preto nemajú úžitok z priamych platieb (Pilier 1), ktoré sú viazané na pozemky. Tieto chovy by však mohli požiadať o podporu v rámci rozvoja vidieka (Pilier 2), ale len na dobrovoľnej báze. Preto krížové plnenie nikdy nemôže slúžiť ako vykonávací nástroj pre iné politiky, pretože jeho dosah je obmedzený na príjemcov z SPP.

87. Od členských štátov sa očakáva, že vymedzia záväzky pre opatrenie 14 tak, aby išli nad rámec zvyčajných postupov uplatňovaných v poľnohospodárskych podnikoch s cieľom zabezpečiť

skutočnú pridanú hodnotu podpory a predísť nadmerným náhradám. Takáto štruktúra podpory dobrých životných podmienok zvierat má za cieľ vylúčiť možnosť podpory takých postupov, ktoré sa v dotknutom členskom štáte resp. regióne považujú za zvyčajné.

Pokiaľ ide o riziko mŕtvej váhy, Komisia sa domnieva, že poľnohospodári potrebujú finančnú podporu, aby mohli plniť záväzky, ktoré idú nad rámec východiskových požiadaviek v oblasti dobrých životných podmienok zvierat.

V súvislosti s prípadným prekryvaním so súkromnými systémami kvality pozri odpoveď Komisie na bod 88.

88. Treba zdôrazniť, že účasť na systémoch kvality sa nemusí nevyhnutne prekryvať s opatrením 14, aj keď oba nástroje obsahujú záväzky v oblasti riadenia. Táto situácia nastáva vtedy, keď sa záväzky podporované z rôznych nástrojov líšia z kvantitatívneho alebo kvalitatívneho hľadiska (v prípade Sardínie) alebo ak náhrada vzniknutých nákladov a ušlého zisku za takéto záväzky nepresahuje 100 %. Pokiaľ ide o výpočet prémie, pozri odpoveď Komisie na bod 90.

Takýto prístup umožňuje, aby sa finančná záťaž rozdelila medzi rôzne prostriedky a nástroje, aj keď to môže znamenať zvýšené administratívne úsilie orgánov.

90. Pri schvaľovaní programov Komisia hodnotí metodiku výpočtu platieb, ako aj východiskový stav k navrhovaným záväzkom, s cieľom zabezpečiť, že budú obsahovať len opatrenia, ktoré idú nad rámec povinných požiadaviek a zvyčajne uplatňovaných postupov. Členské štáty musia tiež zabezpečiť adekvátnosť výpočtov a ich potvrdenie alebo vypracovanie zo strany funkčne nezávislého orgánu.

V priebehu auditov sa v rámci preverovania systému kontrol pre všetky opatrenia/činnosti, ktoré podliehajú danému auditu, kontroluje aj možné prekryvanie s fondmi EÚ alebo s národnými verejnými zdrojmi. Zistenia auditu využije Komisia pri celkovom posúdení správneho vykonávania opatrení/činností a budú súčasťou postupu overovania súladu, čo v niektorých prípadoch môže viesť k zmene programu rozvoja vidieka.

92. Aj keď Spoločný systém monitorovania a hodnotenia (SSMH) definuje ukazovatele na meranie plnenia SPP, súčasný systém neobsahuje žiadne konkrétne ukazovatele pre oblasť dobrých životných podmienok zvierat. Ukazovatele výstupov sa však zhromažďujú na úrovni opatrení a priradujú sa k príslušným oblastiam zamerania.

Medzi definíciou ukazovateľov monitorovania a ich nákladovou efektívnosťou a dostupnosťou údajov bude treba nájsť rovnováhu. Všeobecné výsledky opatrení treba posudzovať v kontexte hodnotenia, v ktorom majú ukazovatele SSMH len podpornú funkciu, pričom členské štáty majú voľný priestor na stanovenie ďalších ukazovateľov.

93. Podporu v oblasti dobrých životných podmienok zvierat možno najlepšie posúdiť v kontexte hodnotenia. Za obdobie rokov 2007 – 2013 sa vypracovalo zhrnutie hodnotení o účinkoch opatrenia 215 „Platby na dobré životné podmienky zvierat“, ktoré vychádzalo z hodnotení ex post členských štátov, v ktorých sa toto opatrenie zaviedlo. Hodnotenie by malo byť spolu so sprievodným pracovným dokumentom útvarov Komisie uverejnené v poslednom štvrtroku 2018.

95. Opatrenie 215 „Dobré životné podmienky zvierat“ sa zaviedlo v 11 členských štátoch (30 regiónoch), pričom celkové výdavky EPFRV tvorili 1 miliardu EUR. Zhrnutie hodnotení ex-post vyhodnotilo dosah opatrenia ako obmedzený, čiastočne z dôvodu nízkeho počtu regiónov, v ktorých bolo opatrenie zavedené.

ZÁVERY A ODPORÚČANIA

99. Súčasťou stratégie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat bol aj záväzok zväziť uskutočniteľnosť zavedenia zjednodušeného legislatívneho rámca EÚ. To prispelo k prijatiu

nariadenia o úradných kontrolách v roku 2017 a následnému určeniu prvého referenčného centra EÚ pre dobré životné podmienky zvierat v marci 2018.

Komisia uznáva, že stratégia neobsahovala cieľové ukazovatele na meranie všetkých strategických cieľov (pozri odpoveď Komisie na body 28 a 31). Jej opatrenia ešte neboli vyhodnotené vzhľadom na skutočnosť, že boli dokončené len začiatkom roka 2018, a preto sa vplyv všetkých opatrení ešte neprejavil.

Od roku 2017 Komisia vykonala niekoľko činností zameraných na tieto tri prioritné oblasti:

- lepšie uplatňovanie pravidiel EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat,
- rozvoj a používanie dobrovoľných záväzkov zo strany podnikateľských subjektov v súvislosti s ďalším zlepšovaním dobrých životných podmienok zvierat,
- presadzovanie noriem EÚ v oblasti dobrých životných podmienok zvierat na celosvetovej úrovni.

100. Komisia sa domnieva, že otázka usmrcovania zvierat bez omráčenia je zložitá a vyžaduje dôkladné preskúmanie vzhľadom na dôsledky vo vzťahu k rôznym náboženským spoločenstvám.

Odporúčanie 1 – Strategický rámec politiky Komisie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat

a) Komisia prijíma odporúčanie 1 písm. a) a plánuje vykonať hodnotenie stratégie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat z roku 2012. V časovom rámci takéhoto hodnotenia treba zohľadniť skutočnosť, že vplyv všetkých opatrení sa ešte neprejavil, a to spolu s dôsledkami tejto komplexnej práce na zdroje.

b) Komisia prijíma odporúčanie 1 písm. b). Vykoná sa prostredníctvom vymedzenia oblastí alebo sektorov a vypracovania metodiky na porovnanie súladu členských štátov.

c) Komisia prijíma odporúčanie 1 písm. c).

102. Od povahy potrebných opatrení závisí čas, za ktorý možno v členských štátoch dosiahnuť pokrok. Komisia naďalej monitoruje a sleduje tieto záležitosti.

Pozri odpovede Komisie na rámček 3 a body 59 až 62.

Odporúčanie 2 – Presadzovanie práva Komisiou a usmernenia v oblasti dodržiavania pravidiel

a) Komisia prijíma odporúčanie 2 písm. a). V súčasnosti sa už uplatňujú dojednania súvisiace s opatreniami nadväzujúcimi na odporúčania z auditov a s presadzovaním práva EÚ.

Komisia má už od roku 2005 zavedené systematické postupy, ktoré sa uplatňujú v nadväznosti na odporúčania auditov, a v prípade, ak nedodržiavanie pravidiel EÚ pretrváva, možno použiť inkrementálne opatrenia v oblasti presadzovania práva. Účinnosť postupov sa pravidelne preskúmava.

Komisia však uznáva, že ďalší pokrok možno dosiahnuť v súvislosti so skrátením času na spustenie uspokojivých opatrení k jej odporúčaniam z auditov a na presadzovanie právnych ustanovení, a to najmä tých, ktorú sú v platnosti už dlhší čas.

Komisia preto pracuje na zdokonaľovaní svojich postupov týkajúcich sa monitorovania a zlepšovania všetkých právnych predpisov v oblasti potravín a zdravia, čo sa samozrejme bude vzťahovať aj na opatrenia nadväzujúce na odporúčania z auditov Komisie.

b) Komisia prijíma odporúčanie 2 písm. b) a s členskými štátmi prediskutuje možné zlepšenia systému TRACES s cieľom podporiť vypracovávanie analýz rizík zo strany členských štátov na účely kontrol v oblasti prepravy živých zvierat.

Odporúčanie 3 – Zlepšiť koordináciu úradných kontrol a kontrol krížového plnenia

Komisia odporúča 3 písm. a) neprijíma.

Komisia zastáva názor, že v prípade, ak sa úradné kontroly, ktoré spomína EDA, využívajú na dosiahnutie minimálnej miery 1 % príjemcov, u ktorých sa má vykonať kontrola v súvislosti s krížovým plnením (článok 68 nariadenia (EÚ) č. 809/2014), v skutočnosti spadajú do rámca auditov zo strany GR AGRI, pričom príslušné výkazníctvo sa okrem iných aspektov hodnotí aj z hľadiska jeho úplnosti. Ak sa však tieto úradné kontroly vykonávajú nad rámec minimálnej miery kontroly, t.j. mimo rozsahu rámca krížového plnenia, neexistuje žiadna právna povinnosť kontrolórov, aby kvalifikovali a posudzovali svoje zistenia vo vzťahu k pravidlám krížového plnenia a následne ich oznamovali. Preto v prípade, ak ich výsledky neboli oznámené, takéto kontroly, resp. úplnosť ich výkazníctva, nemôžu byť predmetom auditov zo strany GR AGRI.

b) Komisia prijíma odporúčanie a bude sledovať situáciu v kontexte skupiny expertov na krížové plnenie.

104. Podpora dobrých životných podmienok zvierat je súčasťou širšej priority, ktorá sa zaoberá organizáciou potravinového reťazca. Politika rozvoja vidieka ponúka flexibilný rámec/nástroje, pomocou ktorých sa členské štáty môžu v súlade so zásadou subsidiarity a v kontexte spoločného riadenia rozhodnúť, ako môžu čo najlepšie podporiť zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat v súlade s cieľmi politiky EÚ a s konkrétnou situáciou, potenciálom a potrebami v členských štátoch/regiónoch. Toto opatrenie obsahuje takmer tretina všetkých programov rozvoja vidieka na roky 2014 – 2020 a uvádza sa v nich počet príjemcov, ktorí dostávajú podporu.

Pokiaľ ide o riziko mŕtvej váhy, Komisia sa domnieva, že poľnohospodári potrebujú finančnú podporu, aby mohli plniť záväzky, ktoré idú nad rámec východiskových požiadaviek v oblasti dobrých životných podmienok zvierat. Účelom takejto štruktúry opatrenia, ktorá vychádza z princípu, že prostredníctvom opatrenia na dobré životné podmienky zvierat sa majú podporovať iba činnosti, ktoré idú nad rámec povinných požiadaviek, je zabrániť mŕtvej váhe.

Komisia aj naďalej šíri osvedčené postupy a príklady zlepšenia dobrých životných podmienok zvierat aj prostredníctvom vhodnej kombinácie s ostatnými opatreniami v oblasti rozvoja vidieka, a to najmä prenosom poznatkov a vzdelávaním, ako aj investíciami.

Odporúčanie 4 – Využívanie podpory rozvoja vidieka na dosiahnutie cieľov v oblasti dobrých životných podmienok zvierat

a) Komisia prijíma toto odporúčanie, ktoré vychádza z praxe v súčasnom programovom období.

Od členských štátov sa očakáva vymedzenie záväzkov pre opatrenie 14 tak, že náležite stanovia východiskový stav a pôjdu nad rámec zvyčajných postupov s cieľom zabezpečiť skutočnú pridanú hodnotu podpory a predísť nadmerným náhradám. Komisia bude v prípade zmien programov alebo nového zavedenia opatrenia v súčasnom programovom období naďalej podporovať členské štáty vo vykonávaní tohto opatrenia najmä v sektoroch, kde sú potreby najväčšie. Napríklad všetky opatrenia v sektore ošípaných prispievajú aj k lepšiemu súladu s príslušnou smernicou. Konzultácie s GR SANTE sa zvyčajne uskutočňujú pred schválením nového opatrenia v oblasti dobrých životných podmienok zvierat v rámci rozvoja vidieka.

Ak sa dobré životné podmienky zvierat stanú jedným zo špecifických cieľov rozvoja vidieka v období rokov 2021 – 2027, pozícia dobrých životných podmienok zvierat sa v kontexte rozvoja vidieka posilní.

b) Komisia prijíma odporúčanie o podporovaní výmeny osvedčených postupov medzi členskými štátmi o dodatočných (t.j., nepovinných) ukazovateľoch výsledkov a vplyvu pre opatrenia týkajúce sa dobrých životných podmienok zvierat. Treba poznamenať, že návrhy SPP po roku 2020 zahŕňajú konkrétny cieľ: „Zlepšiť reakcie poľnohospodárstva EÚ na požiadavky spoločnosti týkajúce sa potravín a zdravia vrátane bezpečnosti, výživnosti a udržateľnosti potravín, ako aj dobrých životných podmienok zvierat“ a kľúčový cieľ O.16 – „Počet jednotiek hospodárskych zvierat, na ktoré plyní podpora na dobré životné podmienky zvierat, zdravie alebo posilnené opatrenia v oblasti biologickej bezpečnosti“. Okrem toho návrh obsahuje aj spoločný ukazovateľ výsledkov R.38 – „Zlepšenie životných podmienok zvierat: podiel jednotiek hospodárskych zvierat, na ktoré sa vzťahujú podporované opatrenia zamerané na zlepšenie životných podmienok zvierat“. Preto sa Komisia môže v budúcnosti zaviazat' k podporovaniu výmeny osvedčených postupov o ukazovateľoch týkajúcich sa dobrých životných podmienok zvierat.

c) Komisia prijíma toto odporúčanie, ktoré vychádza z praxe v súčasnom programovom období.

Na webovej stránke Európskej siete pre rozvoj vidieka (ESRV) je veľa príkladov osvedčených postupov pre projekty zamerané na zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat, vrátane investičných projektov (https://enrd.ec.europa.eu/search/site/animal%20welfare_en).

Ak sa dobré životné podmienky zvierat stanú jedným zo špecifických cieľov rozvoja vidieka v období rokov 2021 – 2027, pozícia dobrých životných podmienok zvierat sa v kontexte rozvoja vidieka posilní. Komisia však v kontexte nového modelu plnenia cieľov, ktorý sa navrhuje na účely SPP po roku 2020, nemá v súčasnosti možnosť prijať konkrétnejšie záväzky týkajúce sa usmernení poskytovaných členskými štátmi.

Udalosť	Dátum
Schválenie memoranda o plánovaní auditu/začiatok auditu	13.9.2017
Oficiálne zaslanie návrhu správy Komisii (alebo inému kontrolovanému subjektu)	12.7.2018
Schválenie konečnej správy po námietkovom konaní	3.10.2018
Prijatie oficiálnych odpovedí Komisie (alebo iného kontrolovaného subjektu) vo všetkých jazykoch	8.11.2018

PDF ISBN 978-92-847-1172-7 doi:10.2865/118966 QJ-AB-18-026-SK-N

HTML ISBN 978-92-847-1145-1 doi:10.2865/057807 QJ-AB-18-026-SK-Q

EÚ má jedny z najprísnejších noriem v oblasti dobrých životných podmienok zvierat vo svete, ktoré sú v platnosti už niekoľko desaťročí, a ciele v oblasti dobrých životných podmienok zvierat sú zakotvené v spoločnej poľnohospodárskej politike (SPP). Najnovšia stratégia Komisie v oblasti dobrých životných podmienok zvierat má za cieľ riešiť otázky dodržiavania pravidiel a zlepšiť synergie s SPP. Zistili sme, že opatrenia EÚ na zlepšenie dobrých životných podmienok zvierat boli v niektorých oblastiach úspešné, vyskytli sa však oneskorenia v ich vykonávaní a v niektorých oblastiach pretrvávajú nedostatky v oblasti dobrých životných podmienok v poľnohospodárskych podnikoch, počas prepravy a na bitúnku. Naše odporúčania sa týkajú strategického rámca, presadzovania práva Komisiou a usmernení na podporu členských štátov dosiahnuť súlad a opatrení na posilnenie prepojenia medzi dobrými životnými podmienkami zvierat a poľnohospodárskou politikou.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre publikácie

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURSKO

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/sk/Pages/ContactForm.aspx
Webová stránka: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

©Európska únia, 2018.

V prípade použitia či šírenia fotografií a iných materiálov, na ktoré sa nevzťahujú autorské práva Európskej únie, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.